

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@repate.hu

🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/518/2016/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

267/2017. (XII. 14.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a panaszosok¹ jogi képviselőjében [...] 2016. október 3-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2017. december 14-én megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

megküldi az Országos Rendőr-főkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

Az I. r. panaszos a vele és a kiskorú fiával, a II. r. panaszossal szemben 2016. szeptember 30. napján történt rendőri intézkedés miatt 2016. október 3-án a Rendőrkapitányságon terjesztette elő panaszát, majd 2016. október 11-én úgy nyilatkozott, hogy azt a Testület vizsgálja ki. A Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője 2016. október 17-ei keltezéssel továbbította a panaszt és a rendőrségi iratokat az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatának. Az ORFK Ellenőrzési Szolgálat 2016. október 19-ei keltezéssel továbbította az iratokat a Testülethez, azonban adminisztrációs hiba folytán az 2016. december 21. napján érkezett meg. A panaszosok képviselőjét időközben jogi képviselő vette át.

I.

1) A panaszbeadvány szerint 2016. szeptember 30-án az I. r. panaszos a kiskorú (13 éves) gyermekével, a II. r. panaszossal a városi uszodába indult gépkocsival edzésre. Mielőtt elindultak, az autóban az I. r. panaszos nagyobbik fia hívta őt telefonon. Mintegy három percet beszélgettek a ház előtt parkoló autóban, majd az I. r. panaszos a pohártartóra tette a készüléket azzal, hogy vezetni fog és onnantól kezdve a II. r. panaszos beszéljen telefonon a bátyjával. A II. r. panaszos kutatni kezdett a táskájában, hogy a teljes úszófelszerelése nála van-e, közben a gépkocsival majdnem a F. utca végére értek. Az I. r. panaszos már használta az irányjelzőt, hogy jobbra fog kanyarodni, amikor egy kerékpáros a gépkocsi elé kanyarodott, és balra akart továbbhaladni. Az I. r. panaszos ekkor megállt és

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

észrevette, hogy a mobiltelefont a fia nem vette fel. Az I. r. panaszos felvette és közölte a vonal túlsó végén levő nagyobbik fiával, hogy később visszahívja, mert autóban ül. Ekkor velük szemben, a K. utcában elhaladt egy rendőrautó.

Ezt követően az I. r. panaszos kikanyarodott a K. utcára, ahol rendőri intézkedés alá vonták. A rendőr elkérte az iratait, amiket hiánytalanul átadott. A rendőr kétszer megfújatta vele a szondát, amely kérdésnek az I. r. panaszos szintén eleget tett. Ezt követően közölte a rendőr, hogy a mobiltelefon használata miatt állította meg. Az I. r. panaszos elmondta, hogy külföldről hívta őt a fia és azt intézte. A rendőr közölte, hogy 10.000 forint helyszíni bírságot szab ki. Az I. r. panaszos azt válaszolta, hogy nem hajlandó azt kifizetni, mivel jogsértés nem történt, illetve siet, mert a mellette utazó fia versenyző és nem akarja, hogy elkéssen az edzésről.

A rendőr emelt hangnemben közölt valamit, amelynek tartalmára azonban az I. r. panaszos nem emlékszik, majd felszólította, hogy szálljon ki a gépkocsiból. Ezt követően felgyorsultak az események.

A rendőr bilincset vett elő, az I. r. panaszost a gépkocsijával szemben megállította, kirúgta a lábait, amitől a földre került. A rendőr a kezeit azonnal hátra húzta és a bilincset szorosan rátette. Az I. r. panaszos segítségért kiáltott, illetve azt kiabálta, hogy nem bűnöző és megfelelő eljárást követel. Megkérdezte a rendőrt, hogy mi alapján bilincselte meg, és hogy meri ezt vele megtenni.

Ekkor kiszállt a gépkocsiból a II. r. panaszos, miközben édesanyja kiabált neki, hogy segítsen. A II. r. panaszos ki akarta védeni az I. r. panaszossal szembeni bántalmazást, azt a testével akarta felfogni, amikor is a rendőr a fiút ököllel arcon ütötte.

Ezt követően a rendőr az I. r. panaszost a rendőrségi gépkocsi hátsó ülésére tuszkolta. A II. r. panaszos beszállt volna édesanyja mellé a kocsiába, amikor is a rendőr a fiú kezeit leszorította, és odébb taszította. A rendőr az I. r. panaszos mellé ült és gyorsan becsukta a gépkocsi ajtaját. Az I. r. panaszos kiabált a fiának, látva, hogy egyedül maradt a forgalmas utcán, teljesen feldúlt állapotban, mint akinek fogalma sincs arról, mit kell tennie (például, hogy anyja nővérét hívja fel és küldjön tampont, mert az I. r. panaszos nagyon vérzik). Mivel a fia azt látta, hogy őt bilincsben elhurcolták, lelkileg nagyon összetört, kétségbe esett.

Az I. r. panaszost a rendőr a rendelőintézet parkolójában elengedte, de megfenyegette: innentől kezdve „jól” kell viselkednie, mert ő holnap és 5 év múlva is rendőr lesz a városban. Az I. r. panaszos erre közölte, hogy éhségsztrájkba kezd egy hétig és mindaddig, amíg vele, és kiskorú gyermekével brutálisan és jogellenesen eljáró rendőr a rendőrség állományában dolgozik. A rendőr, ezt meghallva – már elindult az autó – kihúzta az I. r. panaszos lábát, ami által fekvő helyzetbe került, mint akit a rendőr meg akar erőszakolni. A rendőr teljes testsúlyával beletérdelt a hasába és a méhébe, erős fájdalmat okozva. Az I. r. panaszos folyamatosan kiabált a fájdalmai miatt, kérte, hogy a rendőr hagyja abba, de még erőteljesebben nyomta a rendőr ennek ellenére. Az I. r. panaszos ekkor azt kiabálta, hogy a nyomástól egyre erősebben vérzik, hagyja abba a rendőr a túrheterlen, megalázó viselkedését. Az I. r. panaszos úgy érezte, hogy nemsokára vértócsában fog ülni, a rendőr pedig élvezzi az ő kiszolgáltatottságát, ezért abbahagyta a kiabálást.

A rendőrségre érve a rendőr azt mondta: „reméli, hogy az I. r. panaszos nem terhes, tőle biztosan nem, legfeljebb két pohár után”. Ezt követően bekísérte a rendőr az épületbe, és a portánál, a fal mellett megállította, miközben a bilincs még mindig szorosan a kezén volt. Velük szemben állt öt-hat rendőr, akik közül egy „kigyúrt testű” mintegy erőfitogtatásként közölte, hogy hamarosan megy az edzőterembe edzeni. Az I. r. panaszost előállító rendőr a panaszos kezein a bilincset forgatta, ami fájdalmat okozott, és megint jajgatni kezdett. Az őket körülvevő rendőrök mondták, hogy hallották, az I. r. panaszos a rendőrségi gépkocsiban is kiabált. Az I. r. panaszos szerint a jelen levő rendőr nő

különösen „élvezte” a helyzetet. Az I. r. panaszt előállító rendőr megszorította a panaszos nyakát és állkapcsát felnyomta, majd vonszolta maga előtt, és a bal karját kicsavarta közben, a bilincset pedig mozgatta rajta. Az I. r. panaszos levegőért és segítségért kiáltott, majd hörögni kezdett. Az I. r. panaszos bepánikolt, hogy a rendőr meg akarja fojtani, és a rendőr nőtől kért segítséget, eredménytelenül. A fogda elé érve, leültették, és utána vitték a papucsát, amit időközben, a tettegesség során elveszített, így mintegy száz métert mezítláb tett meg a folyosón. A rendőr közölte, hogy drogtesztet végeznek az I. r. panaszoson, „hátha jó kis ’külföldi’ drogot találnak” nála. Az I. r. panaszos ezt nemcsak megalázkodónak, hanem diszkriminatívnak is érezte, mivel a rendőr rendkívül gúnyosan mondta az „külföldi” szót. A rendőr elmondta az I. r. panaszosnak azt is, hogy hetente hatszor jár edzeni, hogy a panaszoshoz hasonló eseteket megfelelően kezelni tudja, vagyis jó erőnlétben kell lennie. A rendőr úgy vette le a bilincset az I. r. panaszos kezéről, hogy közben megsértette az éles részével.

Az I. r. panaszos szerette volna a mosdót használni, de nagyon legyengült, ezért 10 percig ülnie kellett, azt követően tudott csak bemenni.

Az I. r. panaszos szerette volna felhívni a nővérét, hogy megtudja, mi van a fiával, de hirtelen nem jutott eszébe a telefonszám, ezért kérte a rendőröket, hogy saját telefonját felhívhassa, remélve, hogy fiánál van a készülék. Tudott beszélni a nővérével, aki megnyugtatta, hogy a II. r. panaszos biztonságban van vele és élettársával.

Az I. r. panaszos kétszer megemlítette egy ott dolgozó rendőr nevét, de közölték, hogy az illető pénteken csak 14 óráig dolgozik. Az I. r. panaszt bevezették a fogdába, és közölték, hogy egy óra múlva kiengedik. Ugyanezt közölték az időközben megérkező nővérével és a II. r. panasossal is, akik tampont hoztak neki és érdeklődtek szabadulásáról. A rendőrség nem közölte az I. r. panasossal (sem családjával) előállításának indokát sem szóban, sem írásban.

A fogdán hideg volt, az I. r. panaszoson egy ujjatlan felső, rövidnadrág és papucs volt, és közölte, hogy fázik. Az őt előállító rendőr azonban nevetve közölte, hogy ez az ő egyéni szociális problémája. Az I. r. panaszos ezt követően mintegy három órán keresztül volt bezárva, kimerülten és fázva. A fogvatartása ideje alatt megjelent egy rendőr, akit a panaszbeadványban név szerint megjelöltek, és aki közölte, hogy valamit ír az I. r. panaszos ügyével kapcsolatban (pontosan nem emlékszik, mit mondott neki a rendőr), de azt felelte, hogy a rendőrség alkalmazottaival csak ügyvédje jelenlétében hajlandó szóba állni.

Ezt követően bement az I. r. panaszoshoz egy rendőr nő, aki mondta, hogy szeretne beszélgetni vele, de ezt elutasította. A rendőr megkérdezte, hogy az I. r. panaszos megértette-e, hogy ott tartózkodik, amire azt felelte, hogy nem követett el jogsértést, ezért nem érti, miért tartják fogva. Egy idő elteltével visszakapta az értékeit, majd szó nélkül a rendőrségi gépkocsihoz kísérték, ezért ő kérdezte meg, hogy megint hova viszik. Közölték a rendőrök, hogy a rendelőintézetbe viszik, láttelepet vetetni, mert erőszakot alkalmaztak vele szemben. A láttelep felvételét követően egy sötét parkolóban aláírták vele az előállítás időtartamáról szóló igazolást, de az őt előállító rendőr ismét piszkálta őt az I. r. panaszos férjének doktori címe miatt, amire közölte, hogy hagyja ki a férjét, akinek semmi köze nincs az ügghöz.

Az I. r. panaszos futott hazáig, mert fázott. Megérkezve megnyugtatta a fiát és közölte vele, hogy a nővére élettársával vissza kell mennie, mert feljelentést tesz a fia megverése és felügyelet nélkül maradása miatt. A rendőrségen közölték, hogy jelenleg ügyelet van, leghamarabb 2016. október 3-án, hétfőn tud feljelentést tenni. Az I. r. panaszos közölte, hogy fiát rendőr bántalmazta, amire egy rendőr megfenyegette, hogy feljelentik rágalmazás miatt.

Az I. r. panaszos a vele szembeni rendőri eljárást megalázkodónak, brutálisnak találta, ami megviselte lelkileg, és amely alkalmas hivatali bűncselekmény (bántalmazás hivatalos eljárásban) megállapítására is.

2) A beadványok szerint továbbá az I. r. panaszos gépkocsija a rendőri intézkedés során rossz helyen parkolt, a magára hagyott II. r. panaszos kétségbeesésében becsengetett a legközelebbi házba. A férfi a II. r. panaszost mindaddig nem hagyta magára, amíg az I. r. panaszos nővére a helyszínre ért. A férfi – az I. r. panaszos nővérenek felhatalmazása alapján – beült a gépkocsiba, hogy saját kocsijával ki tudjon állni az ingatlanáról.

A panaszbeadvány szerint, amíg az I. r. panaszos aznap este 19 óra 30 percre haza nem ért, az I. r. panaszos nővére és annak élettársa vigyázott a fiúra, aki többször, rettegve azt kérdezte, hogy „ügye, a rendőrök nem jönnek ide, és nem visznek el engem is”, illetve többször azt kérdezte, hogy édesanyja mikor és milyen állapotban fog hazatérni. A II. r. panaszos azóta is zaklatott, rosszul alszik, nem mer egyedül aludni, éjszakánként többször, rémülten felriad. A beadvány szerint a II. r. panaszos testi épségének védelme súlyosan sérült azáltal, hogy őt a rendőri intézkedés nélkül a helyszínen hagyta.

A beadvány a további részében értékítéletet tartalmaz, amelynek ismertetésétől a Testület eltekintett.

3) Az orvosi látogatás és vélemény elnevezésű dokumentum szerint az I. r. panaszos 2016. szeptember 30-án 20 óra 11 perckor jelentkezett orvosi ellátásra, kísérője az I. r. panaszos testvérének élettársa volt.

Az orvosi dokumentum szerint 2016. szeptember 30-án 14 óra 45 perckor H. város területén, vezetés közbeni telefonálás miatt rendőri intézkedés történt, annak során bilincset használtak az I. r. panaszossal szemben, aki nem fogyasztott előzőleg szeszest. Az I. r. panaszos panaszolta, hogy mindkét csuklója fáj, zsibbadnak az ujjai. Fáj az alhasa, a jobb felkarja, elmondása szerint bal könyökét kicsavarták.

A külsérelmi nyomok között az ügyeletes orvos feltűntette, hogy a jobb felkaron 1 cm és 1,5 cm átmérőjű hiperémiás, kékes terület látható. A jobb csukló felett kb. 5 cm hosszúságú és 0,5 cm szélességű hiperémiás terület ulnarisán. Radiálisan a jobb csukló felett kb. 5 cm hosszú és 0,3 cm szélességű hiperémiás terület látható. A jobb alkaron kb. 6 cm hosszúságú, kissé hiperémiás felületes hámhiány van. A bal csukló felett radiálisan kb. 4 cm hosszúságú, kissé hiperémiás duzzanat látható, ulnarisán 4 cm hosszú és 1 cm szélességű hiperémiás terület. Az alhas nyomásra érzékeny, külsérelmi nyom nem látható rajta. Jobb oldalon, a könyökön kb. 1,5 cm átmérőjű duzzanat, felületes hámhiány van. A nyakon külsérelmi nyom nem látható, mindkét oldalon submandibulárisan nyomás érzékeny.

Orvosi javaslat a hideg vizes borogatás és Betaloc.

Kórisme: cont. cubiti l.s. brachii l.d., cont. antebrachii l.u., bal könyök és jobb felkar zúzódása, mindkét oldali csukló zúzódása. A gyógytartam 8 napon belüli.

4) A 2016. október 1-jén 11 óra 20 perckor kiállított ambuláns napló szerint a II. r. panaszost az I. r. panaszos kísérte az orvoshoz. Elmondása szerint előző nap délután 15 óra körül rendőri intézkedés során arcon vágták ököllel, a száját fájlalja a II. r. panaszos.

Az orvos megállapítása szerint a II. r. panaszos szájának bal oldalán a szájnyálkahártya hiperémiás, nyomásra érzékeny kb. 5 forintos nagyságú területen. Sérülésének gyógytartama 8 napon belüli. Diagnózis: összenyomatásos sérülések a fejen és a nyakon.

II.

A Testület részére a panaszbeadvánnyal egyidejűleg a rendőrségi dokumentumokat is továbbította a rendőrség, amelyből a tényállás pontosabban megismerhető volt.

1) A rendőrségi iratok alapján megállapítható, hogy a panaszosokkal szemben 2016. szeptember 30-án a Rendőrkapitányság rendőrei intézkedtek: a Rendészeti Osztály Közrendvédelmi Alosztály c. r. törzssászlósa (járőrvezető) és r. őrmestere fogatosította az előállítást. A ruházat-átvizsgálást egy r. őrmester nő végezte, aki szintén a Közrendvédelmi Osztály állományába tartozik. Jelen volt a rendőrség épületében továbbá a Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály fegyveres biztonsági őre (munkavállaló, szintén egyenruhát viselt).

2) Az I. r. panaszos előállításának végrehajtásáról, kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint 2016. szeptember 30-án a r. őrmester és a c. r. törzssászlós a szolgálatuk ellátása során, 14 óra 48 perckor H. város területén, a K. és F. utca kereszteződésében közlekedve azt észlelték, hogy a F. utcán, a K. utca irányába közlekedik egy személygépkocsi, amelynek vezetője (az I. r. panaszos) kézben tartott mobiltelefont használ. Ekkor a jármű a K. utcától mintegy tíz méterre lehetett, és mivel a F. utca az alárendelt, a vezető fékezett, majd a kereszteződésbe behaladás előtt megállt, hogy elsőbbséggel biztosítson.

A szabálysértés észlelése miatt a rendőrök a szolgálati gépkocsival a K. utcán L. ingatlanja melletti ingatlan kapubejárójába álltak, mivel látták, hogy az I. r. panaszos jobbra kis ívben feléjük kíván tovább közlekedni. Amikor elindult feléjük, a c. r. törzssászlós megállító jelzést adott részére, aki annak hatására L. ingatlanának kapubejárójában leparkolt. A rendőrök odaléptek a gépkocsihoz, és igazoltatták az I. r. panaszost. Akkor mellette tartózkodott a jármű jobb első ülésén a fia (a II. r. panaszos).

Az intézkedés elején a r. őrmester az I. r. panaszossal szemben alkoholszondát alkalmazott, ami a kifújást követően negatív eredményt jelzett.

Az I. r. panaszos által átadott dokumentumok (vezetői engedély, hatósági engedély) áttanulmányozását követően a r. őrmester közölte a szabálysértés tényét, aki erre úgy reagált, hogy a külföldön fia fontos telefonhívása miatt használta kézben tartva a mobiltelefonját vezetés közben. A rendőr tájékoztatta, hogy szankcióként a fixen kiszabható 10.000 forintos helyszíni bírsággal sújtja. Az I. r. panaszos azonban ekkor kiabálni kezdett: „nem fizetek én maguknak semmit se!”. A r. őrmester tájékoztatta, hogy nem nekik kell fizetni, hanem csekket adnak, amire pedig azt kiabálta, hogy „ne adjanak nekem semmit se, úgyis feljelentem magukat”. Emiatt a c. r. törzssászlós egy alkalommal figyelmeztette egyrészt azért, hogy magatartását fejezze be, másrészt pedig, hogy ennek elmaradása esetén akár kényszerítő eszköz alkalmazása mellett elő fogja állítani a rendőrkapitányságra. Ekkor az I. r. panaszos még mindig kiabálva felszólította a c. r. törzssászlóst, hogy bilincselje meg.

Amikor a c. r. törzssászlós a gépkocsi bal első ajtaját kívülről ki akarta nyitni, de azt a beszerelt nyitásgátlótól nem tudta, és a nyitott ablakon benyúlva belülről akarta azt kinyitni, az I. r. panaszos belülről lefogta a nyitókart, annál fogva a kinyitotta az ajtót, majd a gépkocsiból kiszállt. Az I. r. panaszos kiabálva hátat fordított a c. r. törzssászlósnak. A r. őrmester arra már nem emlékszik, hogy mit kiabált, de az biztosan benne volt, hogy „Nesze, akkor bilincselj meg!”, és a kezét hátra helyezte.

A c. r. törzssászlós ezért jobb kézzel megfogta az I. r. panaszos hátra helyezett jobb kezét, miközben bal kezével a bilincs tokja felé nyúlt, hogy azt elővegye, azonban az I. r. panaszos ekkor hirtelen megfordult, kezét ki akarta tépni a rendőr fogásából, és kiabálni kezdett: „nekem öt gyerekem van, nehogy azt képzeld, hogy meg fogsz bilincselni!”. A c. r. törzssászlós továbbra is fogta a jobb kezét,

miközben a r. őrmester hátulról oda lépett, és megfogta a bal kezét. Mivel felesleges és aránytalan sérülést nem akartak okozni a rendőrök, ezért megpróbálták álló helyzetben kezeit előre bilincselni, aminek azonban ellenállt, ezért együttes erővel, karjainál fogva a földre vitték az I. r. panaszt, aki a bal oldalára, illetőleg a tomporára érkezett az aszfaltozott kapubejáróban. Ilyen, félig fekvő, félig ülő testhelyzetben kezeit előre helyzetbe bilincseltek. A kényszerítő eszköz sikeres használata ellenére is tovább kiabált az I. r. panaszos: „Nem tudjátok, kivel álltok szemben, ezt még meg bánjátok!”, illetve a fiának azt kiabálta: „Adjál tampont, mert vérzek!” A c. r. törzssászlós kérdezte, miért vérzik, amire az I. r. panaszos nem reagált, ezért rákérdezett, hogy menstruál-e, amire azt kiabálta, hogy „igen, b... meg menstruálok”. Mivel tampon már volt a testüregében, ezért a c. r. törzssászlós tájékoztatta, hogy bent fog kapni és ki is cserélheti.

A rendőrök együttes erővel felsegítették a földről az I. r. panaszt, majd a szolgálati gépkocsi jobb hátsó ülésére ültették, mivel azonban onnan kiabálva ki akart bújni, ezért a c. r. törzssászlós a bilincsráfogva nyomta őt oda vissza. Eközben a jobb első ülésről kiszálló II. r. panaszos odalépett a szolgálati gépkocsihoz, a c. r. törzssászlós mögé, és kiabált, illetve valamelyik kezével benyúlt a szolgálati gépkocsiba és az anyja felé nyúlt, de a c. r. törzssászlós arrébb tolta a fiú kezét jobb kézzel. Ennek ellenére a II. r. panaszos továbbra is az anyja felé törekedett, ezért a rendőr bal kézzel hátranyúlva arrébb taszította a fiút kézháttal, és fel is szólította a hátralépésre, ottmaradásra. Ez meg is történt, így a c. r. törzssászlós újból teljes figyelmet tudott szentelni az I. r. panaszosnak, mivel azonban ő továbbra is ki akart a kocsiból szállni, ezért a rendőr a kezeivel a bilincset a nő lábát tartva mászott utána a szolgálati gépkocsiba, és helyezkedett el a bal hátsó ülésrészen, miközben a r. őrmester a jobb hátsó ajtót becsukta. A kocsiban a c. r. törzssászlós továbbra is tartotta az I. r. panaszos előre bilincselte kezeit, és a biztonsági övét becsatolta. Mivel az I. r. panaszos menetközben továbbra is kiabált, fickándozott, lábait próbálta emelgetni, ezért a c. r. törzssászlós jobb kézzel a bilincset, bal kézzel a combjait próbálta lenyomni, miközben testével neki szorította a nő testét a jobb hátsó ajtónak. Az I. r. panaszos kiabálásából a r. őrmester annyira emlékezett, hogy: „hívjátok a F. elvtársat! Elvérzek, kifolyik a vérem az ülésre!” A kiabálás részleteit a szolgálati gépkocsiba szerelt EDR rádió rögzítette. Magatartása abbahagyására újból felszólította őt a c. r. törzssászlós, de annak sem tett eleget.

A rendőrkapitányságra beérve a r. őrmester kiszállította az I. r. panaszt a szolgálati gépkocsiból, majd a c. r. törzssászlóssal együtt bekísérték az épületben a fegyveres biztonsági őr irodájának ajtaja elé. Itt a c. r. törzssászlós őrizte őt, miközben a r. őrmester a szolgálatparancsnokot értesítette a történetekről. Egy-két perc elteltével az I. r. panaszos a rendőrkapitányság épületében újból kiabálni, visítani kezdett, amelynek abbahagyására nem volt hajlandó a többszöri felszólítás ellenére sem. Magatartása abbahagyása végett a c. r. törzssászlós az I. r. panaszos nyakán karkulcsot (testi kényszert) alkalmazott, újbóli figyelmeztetést követően, és elindult vele hátramenetben az előállító helyiségek felé. Ennek hatására, mint egy fél percen belül a kiabálás, visítás megszűnt.

Az I. r. panaszt az I. sz. előállító helyiségben, értékeit a 3. sz. tároló rekeszben helyezték el. Az elhelyezés során a járművénel, a fia felügyelete alatt hagyott mobiltelefonján 15 óra 20 perckor értesítették a c. r. törzssászlós szolgálni telefonján a panaszos testvérét, akinek nevét azonban az I. r. panaszos nem árulta el, mint ahogy a II. r. panaszosét sem. A fiával kapcsolatban annyit közölt, hogy 13 éves, de ezt is csak a rendőrség épületében tudatta.

A rendőri intézkedés során az I. r. panaszt a járóbeteg-ellátó centrumba szállították, ahol az egyik orvos megvizsgálta, esetleges sérüléseit ellátta, amiről igazolást állított ki.

Az intézkedés helyszínén ruházat-átvizsgálást nem foganatosítottak, mert az I. r. panaszos testhez álló, rövidnadrágban és pólóban volt, amikben szemmel láthatóan nem tudott elrejteni semmit.

A rendőrkapitányságon N. r. őrmester végezte el a ruházat-átvizsgálás, amelynek során további intézkedést igénylő tárgy nem került elő. A r. őrmester nő adott neki tampont is, amit kicserélt a jelenlétében.

Bilincselésre azért került sor, mert a panaszos végig ellenállt az intézkedésnek, és együttműködése még így sem volt kikényszeríthető, majd csak a rendőrkapitányság épületében. A hátrabilincselést azért nem erőltették a rendőrök, mert az I. r. panaszos nő és nem kívántak neki aránytalan, felesleges sérülést okozni.

A jelentés szerint 2016. szeptember 30-án 14 óra 48 perckor a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. §-ának (1) bekezdése alapján az I. r. panaszt igazoltatták, a 31. § (1) bekezdése szerint átvizsgálták, a 33. § (2) bekezdés f) pontjának I. fordulata (szabálysértést a felszólítás ellenére folytató személy) szerint előállították. Az I. r. panaszossal szemben az Rtv. 47. §-a szerint testi kényszer, az Rtv. 48. §-ának c) és d) pontjai (szökés megakadályozása, ellenszegülés megtörése érdekében) szerint bilincset alkalmaztak, a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. §-ának (4) bekezdés b) pontja szerint, a kezek előrebilincselésével. A bilincselés 14 óra 51 perctől 15 óra 5 percig tartott.

A rendőri intézkedés során keletkezett esetleges sérüléseket orvossal megvizsgáltatták, elláttatták. A rendőri intézkedés során anyagi kár nem keletkezett. Az I. r. panaszos a hozzátartozója kiértesítését kérte.

Az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján az előállítás okáról szóló tájékoztatót és az előállítás idejéről szóló igazolást kiadták.

Az előállítás oka 2016. szeptember 30-án 19 óra 17 perckor megszűnt, akkor az I. r. panaszt szabadon bocsátották. Vele szemben a rendőrök szabálysértési feljelentést tettek.

3) Az előállítás végrehajtásáról, kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint az igazoltatás, a ruházat-átvizsgálás, az előállítás jogszerű, szakszerű, a kényszerítő eszközök alkalmazása jogszerű, szakszerű és arányos volt.

4) A „a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 56/2014. (XII. 5.) BM rendelet 5. § (4) bekezdés, 14. § (3) bekezdésében és a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 12. § (5) bekezdésében meghatározott szóbeli tájékoztatás megtörténtéről és megértéséről, az írásos tájékoztató átvételéről, illetve dohányzási szokásról” szóló Nyilatkozat szerint az I. r. panaszos a szóban és írásban kapott tájékoztatásból megismerte az ellene folyó eljárásban a panaszjogát és jogorvoslati lehetőségeit, a védelemhez való jogát, az iratokba való betekintés jogát, a kapcsolattartás formáit, a tolmáchoz és fordításhoz való jogait, a konzuli hatóságok értesítéséhez való jogát, a fogdában betartandó magatartási szabályokat, a fegyelmi felelősség és a fegyelmi eljárás rendjét, a biztonsági intézkedéseket, a kártérítési felelősség rendjét. Megismerte továbbá a fogvatartás kezdő és befejező időpontját, illetve az egészségügyi ellátáshoz való jogát. A nyilatkozat szerint a fogvatartott jogait és kötelezettségeit tartalmazó, valamint a fogvatartottakkal szemben alkalmazható kényszerítő eszközökről szóló írásos tájékoztatót átvette. Nyilatkozata szerint az I. r. panaszos nem dohányzik.

A dokumentumot az I. r. panaszos, valamint a befogadását végző c. t. törzsszázlós aláírta.

5) Az igazolás (amely tartalmazza a rendőrségi intézkedés elleni panaszra vonatkozó Rtv. szerinti rendelkezéseket, illetve a Testület elérhetőségét) szerint az I. r. panaszos előállítása – az Rtv. szerinti indok nincs feltüntetve – 2016. szeptember 30-án 14 óra 48 perctől 19 óra 17 percig tartott. A

személyi szabadság korlátozásának időtartama alatt az I. r. panaszosnak sérülése keletkezett, illetve panasszal élt.

Az I. r. panaszos a dokumentum egy példányának átvételét aláírásával igazolta; arra kézzel rávezette, hogy „holnap látetelet kérek rá az orvostól”.

6) Az rendőrség által rendelkezésre bocsátott, és a rendőri intézkedés napján kiállított orvosi igazolás szerint az I. r. panaszost az orvos megvizsgálta. Mindkét oldali felkaron ujjhegynyi haematómák láthatók. Sérülése 8 napon belül gyógyuló.

7) a) Az intézkedő rendőrök aznap szabálysértési feljelentést tettek az I. r. panaszossal szemben szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 195. §-ának (1) bekezdésbe ütköző (a szabálysértés megnevezése hiányzik) és a 216. § (1) bekezdésbe ütköző, jogszerű intézkedéssel szembeni szabálysértések elkövetése miatt.

A feljelentés az előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben (Állásfoglalás II. rész 2) pont) foglaltakkal egyezően tartalmazza a tényállást, ezért annak ismertetésétől a Testület eltekintett. Tartalmazza viszont azt a többlet információt, hogy a szabálysértéseket a c. r. törzsszázlóson és a r. őrmesteren kívül a Rendőrkapitányság épületében egy r. őrmester nő (N., aki az I. r. panaszossal szembeni ruházat-átvizsgálást foganasította) és egy fegyveres biztonsági őr is észlelte.

A szabálysértési feljelentés szerint a c. r. törzsszázlós közölte az I. r. panaszossal a szabálysértések tényét, amelyek közül csak a vezetés közbeni kézben tartott mobiltelefon használatát ismerte el, illetve közölte vele a rendőr azt is, hogy ellene eljárást kezdeményez. Az intézkedés idején a rendőr az I. r. panaszost és gépkocsiját a körözési rendszerben, a panaszost a vezetői engedély-nyilvántartásban ellenőrizte, onnan további, intézkedést igénylő információt nem kapott.

b) A Rendőrkapitányság szabálysértési hatósága határozatával az I. r. panaszossal szemben folytatott szabálysértési eljárás felfüggesztéséről határozott 2016. október 14. napján. A határozat indokolása szerint a szabálysértési hatóság úgy ítélte meg, hogy az ügy érdemi elbírálása olyan kérdés érdemi elbírálásától függ, amelyben a döntés más szerv hatáskörébe tartozik.

c) A Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály Igazgatásrendészeti Alosztályának vezetője 2017. május 19-én az eljárás folytatását rendelte el érdemi döntés meghozatala miatt. Megállapítása szerint az ügyben érdemi döntés meghozatalának van helye, ezért a szabálysértési eljárás folytatható.

d) A Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály Igazgatásrendészeti Alosztályának vezetője a 2017. május 19-én kelt határozatában a szabálysértési hatóság az I. r. panaszost a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 3. §-ának (2) bekezdésébe ütköző és Szabs. tv. 224. §-ának (1) bekezdése szerint minősülő, közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése szabálysértés elkövetése miatt 20.000 forint pénzbírsággal sújtotta. A jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség miatt folyamatba helyezett eljárást a szabálysértési hatóság – mivel a cselekmény nem szabálysértés – szabálysértés hiányában megszüntette.

A szabálysértési hatóság a döntés alapjául azt a tényállást fogadta el, miszerint az I. r. panaszos 2016. szeptember 30-án az általa vezetett személygépkocsival úgy vett részt a közúti közlekedésben, hogy vezetés közben kézben tartott mobil rádiótelefont használt. Az intézkedés során az I. r. panaszos elismerte, hogy szabálysértést követett el, viszont a helyszíni bírság kiszabására úgy reagált, hogy „Nem fizetek én maguknak semmit sem!” Az intézkedő rendőr tájékoztatta a helyszíni bírság menetéről, aki azonban kiabálni kezdett az intézkedő rendőrrel. Az intézkedő rendőr egy alkalommal

felszólította az I. r. panaszt, hogy egyrészt magatartását fejezze be, másrészt hogy ennek elmaradása esetén akár kényszerítő eszköz alkalmazása mellett elő fogja állítani a kapitányságra, ha a jogszerű intézkedésnek nem engedelmeskedik. Az I. r. panaszos – további kiabálás mellett – felszólította az intézkedő rendőrt, hogy bilincselje meg, majd kiszállt a gépjárműből, megfordult és kezeit hátrahelyezte, majd kiabálva újból felszólította, hogy bilincseljék meg. Az intézkedő rendőr megfogta az egyik kezét és a bilincset kívánta ráhelyezni, azonban az intézkedés alá vont ekkor hirtelen megfordult, kezét ki akarta tépni a rendőri fogásból, és kiabálni kezdett. A másik rendőr ekkor megfogta az intézkedés alá vont személy bal kezét. Az aránytalan sérülés elkerülése érdekében álló helyzetben kívánták megbilincselni, aminek ennek ellenállt, ezért az intézkedő rendőrök együttes erővel, karjainál fogva földre vitték, aki félig fekvő, félig ülő testhelyzetben került, és így előre helyzetben megbilincseltek, azonban a kényszerítő eszköz sikeres használata ellenére is tovább kiabált. Az I. r. panaszost a szolgálati gépkocsiba ültették, aki menet közben továbbra is kiabált, fickándozott, lábait próbálta emelgetni, ezért a mellette ülő rendőr jobb kézzel a bilincset, bal kézzel combjait próbálta lenyomni, miközben testével nekiszorította őt a jobb hátsó ajtónak. Az intézkedő rendőr újból felszólította a magatartása abbahagyására, de az I. r. panaszos annak továbbra sem tett eleget. A rendőrkapitányság épületében az I. r. panaszos újból kiabálni, visítani kezdett, mely abbahagyására nem volt hajlandó többszöri felszólítás ellenére sem.

8) a) Az I. r. panaszos férje 2016. október 2-án elektronikus levelet küldött – egyebek mellett – a Rendőrkapitányság r. ezredes vezetőjének, amelyben erőteljesen szidta a Rendőrkapitányság azon két beosztottját, akik az I. r. panaszossal szemben intézkedtek, és a feleségét „megkísérelték megölni”, a II. r. panaszost pedig megverték. Azt írta az I. r. panaszos férje, hogy 24 órát ad a kapitányságvezetőnek, hogy következő hétfőn felmondjon nekik. Továbbá minden olyan személy, aki a felesége „kínzásában az előállítás során akárcsak egy kaján mosollyal is részt vett”, azoknak is mondjon fel a vezető. Az I. r. panaszos férje sztár ügyvédek, tárgyalást és „rács mögött eltöltött éveket” ígért a rendőröknek.

b) A rendőrség továbbította a Testület részére a Rendőrkapitányság vezetőjének hivatalos feljegyzését, amely az alábbiakat tartalmazza.

2016. október 3-án 8 óra 50 perckor személyesen megjelent a rendőrkapitányságon az I. r. panaszos, aki az objektumőrrel közölte, hogy a kapitányságvezetővel szeretne beszélni, aki a vezetői eligazítást befejezve fogadta őt az irodában.

Az I. r. panaszos az irodába belépett, ekkor a kapitányságvezető bemutatkozott, ő pedig közölte a nevét, majd az iroda ajtaját becsukta és számonkérő hangnemben megkérdezte, hogy megkapta-e a férje által írt levelet, majd elhadarta, hogy a férje külföldön él, az öt gyermeke is ott született, de az I. r. panaszos hazaköltözött velük. A r. ezredes elmondta, hogy megkapta a levelet, és megkérdezte, miben segíthet. Az I. r. panaszos azt válaszolta, hogy a levélben benne volt. A kapitányságvezető közölte, hogy a levél stílusán nagyon megdöbben, mert ilyen stílusban hatósághoz írt levelet még nem látott. Megkérdezte tőle, hogy külföldön is ilyen hangnemben beszéltek és írtak a hatóság tagjának, amire az I. r. panaszos azt válaszolta, hogy nem külföldön vagyunk, itt meg lehet. A kapitányságvezető kérte, hogy mondja el részletesen a panaszát. Az I. r. panaszos lekezelő stílusban elmondta, hogy feljelentést tesz a 2016. szeptember 30-án vele szemben intézkedő két „vadállat” rendőrrel szemben, de az intézkedést nem részletezte, csak annyit közölt, hogy intézkedjen azonnal a két rendőr kirúgására, mert az ő férje külföldön él, külföldi állampolgár, míg a kiskorú fia (a II. r. panaszos), akit bántalmaztak a rendőrök, kettős állampolgár, és így vele szemben nem járhat el senki. Emelt hangnemben megkérdezte a kapitányságvezetőtől, hogy milyen eljárás ez, hogy őt női mivoltában megalázták és mondja el, hogy a 154. § alapján milyen tájékoztatási jog illeti meg. Indulatosan, lekicsinylően megkérdezte azt is, hogy a kapitányságvezető milyen rendőr, hogy nem ismeri a 154. §-t. Ez után, hogy kérésének nyomatékot adjon, elmondta, hogy a sajtóhoz fordul, mert elképzelhetetlen számára, hogy a két rendőr még dolgozik.

A r. ezredes tájékoztatta az I. r. panaszt, hogy a 2016. szeptember 30-ai rendőri intézkedéssel szemben, az intézkedés során panaszt jelentett be, ezért a panaszt az Rtv. alapján, 30 napon belül kivizsgálják. A rendőrök ellen tett feljelentése ügyében (amibe időközben a kapitányságvezető beleolvasott) azt a tájékoztatást adta neki, hogy azt megküldi a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Katonai Ügyészségnek, mert neki a rendőrökkel szemben bűncselekmények elkövetésére vonatkozó feljelentése ügyében nincs hatásköre. Ezt követően átvette a feljelentés egy példányát tőle. Ez után az I. r. panaszos hangulatváltáson ment keresztül és nyugodt, normális hangnemben közölte, hogy vetetett láttelepet, melyet kért, hogy másoltasson le, aminek a r. ezredes eleget tett és az orvosi láttelepet és véleményt, valamint az ambuláns lapot lemásoltatta, majd részére az eredeti iratokat visszaadta. Ez után ismét hangulatváltáson ment keresztül és lekezelő, sértő hangnemben beszélt a kapitányságvezetőhöz, amelyben kifejezte lekicsinylő értékítéletét róla és a rendőrökről. A kapitányságvezető kérte, hogy ne beszéljen ilyen hangnemben vele, mert erre okot nem adott. Tájékoztatta, hogy a férje által írt levél hangnemét elfogadni nem tudja, ezért az abban foglaltak miatt büntetőeljárást kezdeményez. Az I. r. panaszos indulatosan közölte, hogy megérdemlik a hangnemet, mert az egész város retteg tőlük. A szavait a kapitányságvezető nem tudja visszaidézni, mert a lekicsinylő, lekezelő hangnemén megdöbbsen, korábban ilyet nem tapasztalt. Igyekezett csendes szavakkal megnyugtatni, mely eredményre nem vezetett és ismételtén kérte, hogy ne beszéljen így vele, melyre többek között ismételtén azt válaszolta, hogy ezt érdemlik. Mivel a r. ezredes által közöltek nem az ő elvárásainak feleltek meg, ezért az I. r. panaszos közölte vele, hogy úgy látja, az ügye nem úgy intéződik, ahogy ő szeretné, és elmondta, hogy ezért meg fogja még járni a két rendőrrel együtt, mert a Nagykövetséghez és a sajtóhoz fog fordulni. Ez után felállt és indult az irodából kifelé. A kapitányságvezető nem tartotta vissza, mert felmérte, hogy nem tudja az indulatát kezelni, az I. r. panaszos nem tud vele szemben higgadtan, kulturáltan beszélni, ezért kikísérte, elköszönt tőle, majd a titkárnővel lekísértette. Az I. r. panaszos a rendőrségről 9 óra 10 perckor távozott.

9) A panaszolt rendőri intézkedést fogantató c. r. törzsszázlós az elsődleges jelentését (Állásfoglalás II. rész 2) pont) első ízben 2016. október 3. napján kiegészítette.

Jelentése szerint az I. r. panaszos előállítását azért fogantatóította, mert a Szabs. tv. 195. §-ába ütköző csendháborítás szabálysértését követte el, és azt a felszólítás ellenére nem hagyta abba, sőt, továbbra is kiabálva felszólította a rendőrt, hogy bilincselje meg.

A felszólítás és a figyelmeztetés egy alkalommal hangzott el a csendháborítás abbahagyására, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazására, mivel „az utca forgalmas volt, és eléggé tekintélyromboló volt a rendőrségre, és az intézkedő rendőrökre az, hogy az intézkedés alá vont személy kiabálva kommunikált velük, ráadásul kiabálva feljelentéssel fenyegette a rendőröket annak ellenére, hogy az intézkedésük jogszerű, szakszerű, kulturált, arányos, szükséges és kameraképes volt”.

A c. r. törzsszázlós úgy nyilatkozott, hogy többszöri felszólítást semmilyen jogszabály nem ír elő, hiszen a rendőri intézkedésnek mindenki köteles magát alávetni, az esetlegesen általa jogszabálysértőnek vélt rendőri intézkedéssel kapcsolatban panaszt tehet, kivizsgálást kérhet, eljárást kezdeményezhet.

Bilincselésre azért került sor, mert, miután realitássá vált az I. r. panaszos előtt, hogy a bilincs rákerül, már ki akarta vonni magát az intézkedés alól, kezét ki akarta húzni az intézkedő rendőr kezéből. A sérülések elkerülése érdekében a bilincset álló helyzetben akarták ráakni, de annak ellenállt oly módon, hogy kezeit testéhez húzta, a rendőrök nem tudták annyira összevonni, hogy bilincselni tudják, ezért a földre vitték.

Az I. r. panaszos vele tartózkodó gyermekével kapcsolatban azért nem történt semmilyen intézkedés, mert testalkata, magassága, külső jegyei alapján azt feltételezték a rendőrök, hogy nem gyermekkorú,

valamint az életkorát a helyszínen nem állapították meg, mivel vele szemben nem volt lehetőségük intézkedést fogantatosítani az I. r. panaszos viselkedése miatt. Az I. r. panaszos továbbá a rendőrkapitányságon olyan információt is közölt a rendőrökkel, hogy a fia 15 éves. Ezért a rendőrök a jármű bezárásával kapcsolatban sem intézkedtek, hiszen véleményük szerint a gyermek annak végrehajtására képes volt.

10) A Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály Közrendvédelmi Alosztály vezetője a személyi sérüléssel járó kényszerítő eszköz alkalmazásának kivizsgálásáról jelentést készített.

A jelentés a Testület által fentebb ismertetett rendőrségi dokumentumokhoz képest az alábbi többletinformációt tartalmazza.

A c. r. törzsszáslós azért döntött az I. r. panaszos előállításával szemben, mert a nő – a felszólítás ellenére – nem fejezte be a csendháborítás szabálysértését. „Tekintettel arra, hogy [az I. r. panaszos] az intézkedés során végig kiabált és magatartása kiszámíthatatlan volt, kezeit előre helyzetbe kívánta megbilincselni.” A bilincselés módja, illetve a testi kényszer alkalmazása, valamint a gépjárműben történt események, illetőleg a II. r. panaszos magatartása tekintetében a kivizsgálásról szóló jelentés többletinformációt nem tartalmaz.

A rendőrkapitányságon történt eseményeket illetően a jelentés azt tartalmazza, hogy az objektumóri iroda előtt az I. r. panaszos ismét hangosan kezdett kiabálni és visítani, ezért vele szemben a c. r. törzsszáslós az Rtv. 47. §-a alapján ismét testi kényszert alkalmazott: a nyakát hátulról átkarolva az előállító helyiségig vezette, ahol a jogellenes magatartását befejezte.

A kivizsgálás során az alosztályvezető megállapította, hogy a rendőrök az intézkedést jogszerűen kezdték meg, az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése alapján. Az elkövetett szabálysértés miatt a rendőrök a Szabs. tv.-ben foglaltak alapján jogszerűen akartak helyszíni bírságot alkalmazni szankcióként.

Az I. r. panaszos helyszíni viselkedésével kapcsolatban a rendőri jelentésben foglaltakon kívül egyéb bizonyíték a kivizsgálás során nem állt rendelkezésre, mivel a gépjárműben az intézkedés rögzítésére alkalmas Ipari PC elnevezésű technikai eszköz nincs beszerelve, valamint a részükre kiadott videokamerát nem üzemelték be. Az intézkedés helyszínén végzett tanúkutatás nem járt eredménnyel.

Az I. r. panaszos hangos és a rendőrök irányában megnyilvánuló gúnyos lekezelő magatartása megalapozhatta a Szabs. tv. 195. §-a szerinti csendháborítás, valamint a 170. § szerinti garázdaság szabálysértését. Ezen szabálysértések abbahagyására irányuló rendőri felszólításnak az I. r. panaszos nem tett eleget, mely megalapozta az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont első fordulata alapján történő előállítását, melyre, valamint a kényszerítő eszköz alkalmazására az érintett figyelmét felhívta.

Figyelembe véve az I. r. panaszos intézkedés során tanúsított magatartását a rendőri intézkedéssel szemben, jogszerűen és szakszerűen döntött a rendőr arról, hogy az előállítás fogantatosítása során bilincset alkalmaz az Rtv. 48. §-ának c) és d) pontjai alapján. A bilincs alkalmazását megalapozta továbbá az I. r. panaszos magatartása a bilincselés végrehajtása során, amikor is próbálta magát kivonni az intézkedés alól. Ekkor – az intézkedés biztonságos befejezése, valamint a rendkívüli esemény bekövetkezésének elkerülése érdekében – a c. r. törzsszáslós és a r. őrmester az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszer alkalmazásával a földön félig ülő, félig fekvő testhelyzetben stabilizálták az I. r. panaszoszt, míg a kezeit előre helyzetben bilincselték. A kezek előre helyzetbe történő bilincselése elégséges és az Rtv. 16. §-a alapján arányos volt, figyelembe véve azt, hogy egy fizikailag gyengébb személlyel szemben került sor az intézkedésre és így biztosítható volt a szállítása.

Az előállító helyiségbe történő befogadás során az I. r. panaszos a c. r. törzsszázlós szolgálati telefonján tudott beszélni a fiával, valamint az egyik hozzátartozójával. Ez a cselekménye az előállító helyiségben elhelyezett kamera felvételén is látszik.

Az I. r. panaszost az előállítást követően, a sérülései ellátása érdekében, a Járóbeteg Centrumba szállították. Mindkét felkarján ujjbegy nagyságú haematoma sérülés keletkezett. A vizsgálatot végző orvos megállapította, hogy sérülései 8 napon belül gyógyulók és erről igazolást állított ki.

Az alosztályvezető megállapítása szerint szakszerűtlenül jártak el a rendőrök az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdése, 24. §-ának (1) bekezdése, valamint a Szolgálati Szabályzat 15. §-ának (1)-(2) bekezdései alapján akkor, amikor a helyszínen lévő gyermekkel, valamint az intézkedés alá vont gépjárművével kapcsolatban semmilyen intézkedést nem foganatosítottak: intézkedniük kellett volna a gyermek adatainak megállapításáról, valamint biztonságba helyezéséről, illetve a gépjármű lezárásáról az abban lévő értékek, valamint a gépjármű megóvása érdekében. Szükséges és indokolt lett volna megerősítő erő helyszínre hívása a fenti intézkedések végrehajtása érdekében.

A c. r. törzsszázlós által az I. r. panaszossal szemben a rendőrkapitányság épületében alkalmazott testi kényszer vonatkozásában az alosztályvezető a kivizsgálás során megállapította, hogy az I. r. panaszos azon túl, hogy kiabált és visított, más tevőleges magatartást nem tanúsított. Az adott időszak hivatali munkaidőn túl volt és a rendőrkapitányság épületében már csak a szolgálatban lévő rendőrök tartózkodtak (kb. 5 fő). Az intézkedés alá vont a fenti cselekményével (kiabálás, visítozás) sem szabálysértést, sem bűncselekményt, sem pedig egyéb más olyan cselekményt nem valósított meg, amely indokolta volna azt, hogy a c. r. törzsszázlós testi kényszert alkalmazva bírja őt cselekménye abbahagyására, ezért – figyelembe véve az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdését, valamint a Szolgálati Szabályzat 39. §-ának (1) bekezdését – szakszerűtlenül járt el.

A kivizsgálás során az alosztályvezető megállapítása szerint a c. r. törzsszázlós az intézkedés során nem a jogszabályban meghatározottaknak megfelelően járt el, ezzel megszegte a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 102. §-ának (1) bekezdés b) pontjában foglaltakat. A fenti mulasztások miatt (amelyek fegyelemsértés gyanúját alapozzák meg) javaslatot tett a rendőrrel szemben a Hszt. 181.§ (1) bekezdése alapján fegyelmi eljárás megindítására.

11) A Testület felvilágosítás-kérése alapján az I. r. panaszossal szemben intézkedő rendőrök további jelentést készítettek a rendőri intézkedés körülményeiről.

a) A c. r. törzsszázlós kiegészítő jelentése az alábbi többletinformációt tartalmazza.

A rendőr ugyanazt a ténybeli indokot jelölte meg az I. r. panaszossal szemben foganatosított intézkedés előzményeként, mint a megelőző jelentésekben. Az I. r. panaszos járművét a szolgálati gépkocsiból kiszállva a rendőr karjelzéssel állította meg. A megállítást követően a r. őrmester lépett a gépkocsi bal első ajtajához, és adatai közlése után kérte el a személyi és a járműhöz kapcsolódó dokumentumokat. Ennek során a szabálysértés tényét is közölte. Amíg a r. őrmester a dokumentumokat vizsgálta, a r. törzsszázlós a szolgálati gépkocsiból elővett alkoholtesztet alkalmazta az I. r. panaszossal szemben. Ennek előzményeként a rendőr tájékoztatta az I. r. panaszost a nevről, rendfokozatáról, szolgálati helyéről és jelvényszámáról. A szolgálati fellépés módja mindkét rendőr részéről kulturált, tiszteletteljes, a vonatkozó jogszabályoknak megfelelő volt.

A rendőri intézkedés célja tekintetében a r. törzsszázlós úgy nyilatkozott, hogy az a szabálysértés észlelését követően az intézkedési kötelezettség betartása, az állampolgár jogkövető magatartásra történő nevelése volt. Ezen túl, amikor az I. r. panaszos magatartása a jogszerű rendőri intézkedéssel

teljes mértékben szembefordult, az intézkedés során elhangzott többszöri figyelmeztetések figyelmen kívül hagyását követően is szabálysértést követett el és folytatta megállíthatatlanul, akkor a további rendőri intézkedés célja a szabálysértés folytatásának megakadályozása, megszakítása, a közrend helyreállítása volt.

A személyes szabadságot korlátozó intézkedésre és az annak során történő kényszerítő eszközök alkalmazására az I. r. panaszt még azelőtt figyelmeztették, hogy ezek bármelyike bekövetkezett volna. Ennél pontosabban az elhangzottakat a rendőr már nem tudja visszaidézni, de a személyes szabadságot korlátozó intézkedésről készített jelentésében az elhangzottak pontos rögzítésére törekedett (Állásfoglalás II. rész 2) pont).

Az intézkedések jogalapjaként a rendőr az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 2) és 4) pontjára, a 11. § (1) bekezdésére, a 13. § (1) bekezdésére, a 16. § (1) és (4) bekezdésére, a 29. § (1) bekezdés a) pontjára és a 33. § (2) bekezdés f) pontjára hivatkozott.

A Szabs. tv. 39. §-ának (1) bekezdése alapján felkínálták az I. r. panaszos számára a helyszíni bírságot, az előírt 10.000 forint értékben a Szabs. tv. 224. §-ának (1) bekezdésébe ütköző szabálysértés elkövetése miatt.

A bilincselés tekintetében a c. r. törzsszázlós az alábbiakat nyilatkozta. Annak jogalapja az Rtv. 48. §-ának c) és d) pontja volt. Mivel az I. r. panaszossal szemben személyes szabadságot korlátozó intézkedést fogantatosítottak, azt a rendőr bilincs használata mellett tartotta ész- és célszerűnek végrehajtani, ugyanis épp azért állították elő, mert a szép szóból, mely szabálysértő magatartásának abbahagyására történő felszólítás volt, nem értett. A szabálysértés szankciójaként felajánlott helyszíni bírság közlése után az I. r. panaszos kiabálva adta nemtetszését a rendőr tudtára, majd a r. törzsszázlós következő felvilágosító mondata után újból kiabálva azt mondta, hogy „Ne adjanak nekem semmit, úgyis feljelentem magukat!”. Ezt követően a rendőr egyből felszólította a kiabálás (szabálysértés) abbahagyására, és figyelmeztette, hogy annak elmaradása esetén akár kényszerítő eszköz alkalmazása mellett is előállítják a kapitányságra.

A testi kényszer alkalmazásának indoka az volt, hogy az I. r. panaszos kiabálva felszólította a rendőröket, hogy bilincseljék meg, majd amikor ehhez hozzá is fogtak oly módon, hogy a r. törzsszázlós a jobb kezével a jobb kezét megfogta, a bal kezével pedig az elővett bilincset kívánta ezen kezére ráhelyezni, szembefordult vele, és ki akarta tépni jobb kezét a rendőr kezéből. Az I. r. panaszos a további bilincselésnek is ellenállt, ezért a bilincselés eredményes befejezése érdekében (mivel álló helyzetben nem sikerült kivitelezni) a földre vitte a rendőr oly módon, hogy jobb lábával a lábai mögé lépett, és felsőtestét hátrafelé megnyomta. Ezáltal sikerült őt az egyensúlyi helyzetéből kibillenteni, és így a földre került. Itt előre helyzetbe bilincseltek a kezeit, mert kerülték a felesleges és aránytalan sérülésokozást azzal, hogy kezeit hátra próbálják törni és bilincselni. A bilincselte helyzet maximum 20 percig tarthatott a rendőr emlékezete szerint. A rendőr úgy nyilatkozott, hogy az arányosság elvét a legteljesebb mértékben szem előtt tartotta.

Sérülés okozása bekövetkezett a kényszerítő eszközök alkalmazása során, mégpedig a K. utcán végrehajtott testi kényszer során keletkezett sérülés a panaszos mindkét felkarján attól, hogy őt ott fogták meg a rendőrök annak érdekében, hogy az intézkedés alól ne tudja magát kivonni. Természetes módon panaszolta a kényszerítő eszköz alkalmazását, hiszen már magával a korábbi rendőri intézkedéssel kapcsolatban is megkapták a rendőrök a negatív kritikát. A sérülést okozó módot az I. r. panaszos nem panaszolta, csak azt jegyezte meg, hogy fáj neki.

A II. r. panaszossal kapcsolatban a jelentés azt tartalmazza, hogy addig, míg édesanyja bilincselésére sor nem került, végig a saját gépkocsijukban ülve tartózkodott, és némán figyelte az eseményeket. A bilincselés során szállt ki a járműből, bár a r. törzsszázlós ebből semmit nem észlelt, csak azt, hogy

amikor anyját a szolgálati gépkocsiba ültették, mögé állt, kiabált valamit (a rendőr azt felidézni nem tudja, hogy mit), és ezzel egyidőben egyik kezével anyja felé nyúlált, majdnem (néhány centi híján) meg is érintette őt. Ennek megakadályozása érdekében a rendőr jobb kezével eltolta a kezét, ám magatartásában ezzel nem tudta megakadályozni, újból anyja felé nyúlt, ezért a rendőr bal kezével maga mögé nyúlt, mellkasánál fogva hátralökte a II. r. panaszost a távortartás érdekében, majd felszólította, hogy menjen távolabb és maradjon is ott. Ennek ezt követően eleget is tett.

A r. törzsszázlós a Testület azon kérdésére, hogy a II. r. panaszost miért hagyta a helyszínen, és miért nem szállította be az I. r. panaszossal együtt a rendőrkapitányságra, az alábbiakat nyilatkozta. Az I. r. panaszossal szemben személyes szabadságot korlátozó intézkedést foganatosított, ezért más intézkedésbe bele se kezdhetett, ráadásul semmilyen feltétel nem volt adott arra, hogy a szolgálati gépkocsiban két személyt szállítsanak egyszerre. És az I. r. panaszossal még tovább kellett fenntartani a kényszerítő eszközök alkalmazását. A II. r. panaszos olyan magatartást tanúsított, mely alapján nem volt az sem kizárható, hogy anyja felé törekvését, esetleges „megmentését” nem adja fel. Ezáltal az I. r. panaszossal kapcsolatos rendőri intézkedés eredményes kivitelezését, befejezését megnehezítette, vagy akár meg is hiúsíthatta volna. Az I. r. panaszos még ott közölte, hogy gyermeke gimnáziumba jár, ráadásul kerékpárral. Ráadásul, ha bevitték volna a II. r. panaszost, a rendőr szerint a rendőrségen aránytalanul hosszú ideig kellett volna tartózkodnia, így viszont az intézkedés helyéről bátran hazamehetett, hiszen mintegy 250 méterre laktak onnan. Vagy mint a jelen eset is példázza, a nála lévő mobiltelefonról értesíthette nagykorú hozzátartozóját, és az intézkedés kezdetét követően mintegy fél óra múlva már nem volt egyedül. Egyébként, ha ez nem következett volna be, akkor valószínűleg lett volna vele szemben még rendőri intézkedés, de csak azután, hogy az I. r. panaszossal kapcsolatos rendőri intézkedés arra lehetőséget adó stációba kerül.

A hangnem tekintetében a r. törzsszázlós úgy nyilatkozott, hogy végig kulturált volt részéről az intézkedés alá vont I. r. panaszos irányába. Az I. r. panaszos azonban kiabáló, pökhendi, lekezelő magatartást tanúsított a K. utcán történt intézkedés egésze alatt, illetve a szolgálati gépkocsiban történt szállítás során is kiabált, majd a rendőrkapitányság épületében is kiabálni, visítani kezdett.

Az előállítás ténybeli indokaként a rendőr a Szabs. tv. 195. §-ának (1) bekezdésébe ütköző csendháborítás szabálysértésének rendőri felszólítás ellenére történő továbbfolytatását, illetve az intézkedés idején még élő, a 216. §-ba ütköző jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés rendőri felszólítás ellenére történő továbbfolytatását jelölte meg, míg jogi indoka pedig az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pontja volt.

A jogi indokot nem közölték a rendőrök: nem mondták el az I. r. panaszosnak szó szerint azt, hogy az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pontja alapján lehetőségük van az előállítására, azonban az intézkedés során azon mondatát követően, hogy „nem nekünk kell a bírságot fizetnie, hanem csekket adunk”, másodjára is kiabálva reagált, a rendőr felszólította őt a szabálysértés abbahagyására, és figyelmeztette az előállítás lehetőségére, valamint arra is, hogy annak foganatosítása során akár kényszerítő eszköz alkalmazására is adott a lehetőség.

2016. szeptember 30-án 14 óra 48 perctől az alábbi intézkedéseket foganatosították: igazoltatást, alkoholszonda alkalmazását, a szabálysértés tényének közlését, majd az alapján helyszínbírság felajánlását, a szabálysértések abbahagyására való felszólítást, az előállítás lehetőségére és a kényszerítő eszközök alkalmazására való figyelmeztetést, a kényszerítő eszköz alkalmazását (bilincselés, majd néhány másodperccel később testi kényszer), előállítás a kapitányságra. Ezek mindegyikénél mindkét rendőr jelen volt.

A rendőrkapitányságra érkezést követően az alábbi intézkedések történtek: a r. törzsszázlós általa az őrzés végrehajtása a fegyveres biztonsági őr irodájának ajtaja előtt. Figyelmeztetés a rendőr részéről, hogy a kiabálást, csendháborítást, a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenséget fejezze be az I. r.

panaszos, illetve figyelmeztette, hogy a kikényszerítésre kényszerítő eszközt is alkalmazhat. A még mindig rajta lévő bilincs alkalmazása mellett a rendőr karkulcsot alkalmazott a nyakán annak érdekében, hogy a kiabálás, csendháborítás, jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés abbahagyását kikényszerítse, a kényszerítő eszközök alkalmazásának befejezése, amikor azok használata elérte törvényes célját. Az előállító-helyiségben történő elhelyezést megelőzően letéti jegyzőkönyvet töltött ki a rendőr az I. r. panasztól elvett tárgyakról, azok megőrzési helyéről. A r. őrmester nő ruházat-átvizsgálást végzett, illetve tampont biztosított (saját készletéből) az I. r. panaszos részére, hogy a testi higiéniáját fenn tudja tartani. A r. törzssászlós a szolgálati mobiltelefonjáról biztosította az I. r. panaszos számára hívás indítását két alkalommal a mobiltelefonjára, mely akkor a II. r. panaszosnál volt. A 2. alkalommal kiértesítés történt az I. r. panaszos lánytestvére felé, mivel azzal is sikerült beszélnie. Az előállító-helyiségben elhelyezték az I. r. panaszt, és ott folyamatosan őrizték. A r. törzssászlós továbbá jelentést készített a személyes szabadságot korlátozó intézkedésről. Az I. r. panaszos az előállító-helyiség elhagyását követően visszakapta értékeit. Orvosi vizsgálatot is végeztek az I. r. panaszosnál a Járóbeteg-ellátó Centrumban. Az intézkedések ezen sorrendben zajlottak le, ha ezen kívül vele kapcsolatban más intézkedés is történt, arról a r. törzssászlós nem tud, mivel a jelentés elkészítése huzamosabb ideig tartott, az előállító-helyiségtől távolabb.

Miután a ruházat-átvizsgálás, és a kiértesítés megtörtént, az I. r. panaszt az előállító-helyiségek egyikében helyezték el, a rendőr emlékei szerint az I-es számúban. Tudomása szerint addig, amíg az orvoshoz nem vitték el, végig az előállító-helyiségben tartózkodott, mivel azonban az őrzését nem a rendőr látta el, erről nem tud teljes biztonsággal nyilatkozni. A hőmérsékletéről érdemben nem tudott a r. törzssászlós nyilatkozni, mert szerinte sem hőmérő, sem más mérőműszer ott nincs elhelyezve. Azt teljes bizonyossággal tudja, hogy a nap szeptember legvégéhez képest is erőteljesen sütött, száraz idő volt egész nap. Valószínűleg ezért is volt az I. r. panaszoson rövidnadrág és ujjatlan póló, mely a rendőr megítélése szerint igencsak időjárásnak megfelelő volt. Arra nem emlékezett a rendőr, hogy részére bármikor is jelezte volna, hogy fázik.

b) A r. őrmester kiegészítő jelentése az alábbi többlet adatokat tartalmazza.

Az intézkedés megkezdésekor a r. őrmester a napszaknak megfelelően köszönt, és tisztelgett. Közölte nevét, szolgálati helyét, jelvéyszámát, illetve felszólította az intézkedés alá vontat, hogy személy- és menetokmányait adja át személyazonossága megállapítása érdekében. Ezen közlés után tájékoztatta az I. r. panaszt, hogy azon okból kifolyólag fogatosították vele szemben intézkedést, mivel azt észlelték, hogy gépjármű vezetése közben kézben tartott mobil rádiótelefont használt.

Az intézkedés célja az észlelt szabálysértés szankcionálása, melyre a Szabs. tv. 39. §-ának (1) bekezdése, illetve az Rtv. 13. §-a ad jogalapot. Közölték vele az általa elkövetett szabálysértés tényét, illetve azt, hogy vele szemben egy 10.000 forintos helyszíni bírság kiszabása fog megtörténni.

A rendőri intézkedés jogi háttereként a r. őrmester az alábbiakra hivatkozott: Szabs. tv. 39. §-ának (1) bekezdése, illetve 224.§-a, Rtv. 2. §, 13.§, 33. § (2) bekezdés f) pont, a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 3. §-ának (2) bekezdése.

A rendőrök felkínálták a helyszíni bírságot a panaszos részére a KRESZ 3. §-ának (2) bekezdése, valamint a Szabs. tv. 224. §-a alapján.

A kényszerítő eszközök alkalmazása tekintetében a r. őrmester az alábbi nyilatkozatot tette. Az I. r. panaszos, amint bilincselését megkezdték, aktívan ellenszegült az intézkedésnek, megpróbált gépjárművébe visszaülni. Testi kényszer alkalmazásával földre húzták, és mivel kezeit hátra nem sikerült megbilincselni, ezért előre helyzetbe bilincselték. Az I. r. panasossal közölték, hogy amennyiben nem hagyja abba az utcán történő kiabálást, akkor akár testi kényszer, illetve bilincs használata mellett elő fogják állítani a Rendőrkapitányság épületébe. Az I. r. panaszos ellenszegült a

bilincselésnek, megfordult, arccal a rendőrök felé és megpróbált gépkocsijába visszaülni. A r. őrmester ekkor megfogta egyik kezét, a másik rendőr pedig a másikat, mivel teljes mértékben ellenszegült, és természetéhez képest nagyobb erőt fejtett ki. Mindkét kezét megfogva, együttes erővel tudták az I. r. panaszoszt a földre lehúzni, félig ülő helyzetbe, ahol sikerült kezeit előre bilincselni. Mivel ketten alkalmaztak vele szemben testi kényszerszert, ezért ez biztonságosabb volt, mintha egyvalaki hajtja azt végre. Ily módon könnyedén elkerülték, hogy az I. r. panaszos beüsse magát valamelyik gépjárműbe, vagy az intézkedés helyén található betonpadkába. A bilincselés a földre viteltől a Rendőrkapitányság előállító helyiségében történő elhelyezésig tartott, pontos időtartamára a rendőr nem emlékszik.

Az alkalmazott testi kényszer, illetve bilincselés során az arányosság elvét betartotta a r. őrmester.

Az I. r. panaszos orvoshoz szállítása tekintetében a r. őrmester már nem volt szolgálatban, ezért nem tudott érdemben nyilatkozni, véleménye szerint kisebb hámsérüléseken kívül egyéb sérülése nem keletkezhetett.

A II. r. panaszos tekintetében a r. őrmester úgy nyilatkozott, hogy mikor az I. r. panaszoszt a szolgálati gépkocsiba ültették, akkor kiabált a II. r. panaszosnak, hogy segítsen. Erre a II. r. panaszos többszöri felszólítás ellenére az intézkedés helyét nem hagyta el, és megpróbált benyúlni a szolgálati gépjárműbe az anyjához. Eközben az I. r. panaszoszt a r. törzsszáslós tartotta, mivel ő ki akart szállni a szolgálati gépjárműből. A II. r. panaszoszt – mivel akadályozta a rendőri intézkedést – a r. törzsszáslós arrébb tolta a mellkasánál, a szükséges erővel. Tettlegességre nem került sor. Mivel az I. r. panaszos olyan kijelentést tett az intézkedés során hogy a mellette ülő fia úszóbajnok, illetve gimnáziumba jár, azt a következtetést vonta le a r. őrmester, hogy a II. r. panaszos a 14. életévét betöltötte, illetve testi adottságai is erre engedtek következtetni.

A rendőrök az előállított személlyel szemben normális hangnemben, hangerővel intézkedtek, vele szemben trágár kifejezést nem használtak. Ezzel szemben, amikor az I. r. panasossal közölték, hogy vele szemben 10.000 forintos helyszíni bírságot fognak alkalmazni, akkor kifakadt magából és kiabálni kezdett. Azt kiabálta, hogy nem fizet a rendőröknek semmit, de velük szemben feljelentéssel fog élni. Felszólították a rendőrök, hogy fejezze be a kiabálást, mert ha tovább folytatja, akkor a csendháborítás tovább folytatása miatt akár testi kényszer, illetve bilincs alkalmazása mellett előállítják. Ezen kijelentésükre azt kiabálta, hogy „akkor bilincseljétek meg”. Ekkor újra felszólították, hogy hagyja abba a kiabálást, melyet nem fejezett be, arra azonban a rendőr nem emlékszik, hogy ekkor mit kiabált az I. r. panaszos. Ezt követően a gépjárműből kiszállították, azt követően kezdett aktívan ellenszegülni a rendőri intézkedésnek és próbált meg gépkocsijába visszaszállni. A vele szemben fogatosított kényszerintézkedés során végig kiabált, még szállítása során is.

A r. őrmester az előállítás okaként azt jelölte meg jelentésében, hogy az I. r. panaszos a rendőri felszólításra sem hagyta abba közterületen a kiabálást, és a szabálysértést a felszólítás ellenére tovább folytatta. Azt közölték az I. r. panasossal, hogy mivel a kiabálást rendőri felszólításra sem fejezte be, ezért előállítják a Rendőrkapitányságra. Ez az intézkedés helyszínén többször elhangzott, mivel többször is elmondták neki, hogy kiabálásával csendháborítást követ el, amely szabálysértés.

A Testület azon kérdésére, hogy az I. r. panaszos előállításának időtartama alatt milyen, a személyét érintő intézkedések történtek, és azok mennyi időt vettek igénybe, az alábbi választ adta a r. őrmester. Az I. r. panaszoszt az előállítását követően előállító helyiségben helyezték el, testvérét sikeresen kiértesítette az esettel kapcsolatban. Az írásos tevékenységet követően az I. r. panaszos orvoshoz történő szállítása megtörtént. Eljárási cselekmény fogatosítására nem került sor. Arra vonatkozóan nem tudott a rendőr pontosan nyilatkozni, hogy az előállítás mettől meddig tartott, az előállító helyiségben pontosan mikor helyezték el, illetve onnan mikor történt az orvoshoz történő átszállítása.

Az előállító helyiségben az I. r. panaszos rövid, vékony ruházatban volt, papucsot viselt. A r. őrmester emlékei szerint meleg volt az intézkedés napján. Arra nem emlékszik, hogy az I. r. panaszos azt jelezte volna, hogy fázik.

12) A Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele az alábbi többlet információt tartalmazza.

Szakszerűtlenül jártak el a rendőrök akkor, mikor a II. rendű panaszos vonatkozásában nem foganatosítottak semmiféle intézkedést, amely miatt fegyelmi eljárás van folyamatban, amelyet azonban a büntetőeljárás befejezéséig felfüggesztettek.

Az I. r. panaszos előállításának időtartama 2016. szeptember 30-án 14 óra 48 perctől 19 óra 17 percig tartott. Az előállító helyiségben 15 óra 20 perckor helyezték el. Az I. r. panaszossal szemben az előállítása során eljárási cselekményt nem foganatosítottak. Az előállítás időtartama alatt készült el a személyes szabadság korlátozásáról szóló jelentés, amit elsődlegesen a szolgálatparancsnoknak ki kellett vizsgálnia. A kivizsgálást követően, az előállításról szóló igazolás elkészítése után, a panaszos az előállító helyiséget 18 óra 10 perckor hagyta el, mivel a rendőrök orvosi ellátás céljából a Járóbeteg Ellátó Centrumba kísérték. Ott a testi kényszer következtében a karján keletkezett haematomás sérülést megvizsgálták és erről igazolást állítottak ki. Az orvosi vizsgálatot követően, 19 óra 17 perckor az I. r. panaszos szabadon bocsátása megtörtént.

Az I. r. panaszoson vérző, illetve egyéb azonnalos orvosi ellátást igénylő sérülés nem volt. Jelezte a rendőrök irányába, hogy menstruál és mivel nem volt nála tisztasági betét, ezért a r. őrmester nő biztosított részére egy tampon.

Nyár végi időpont volt az intézkedés napján. Az Országos Meteorológiai Szolgálat adatai alapján az országban a napi csúshőmérséklet 22-27 fok között volt. Az előállító helyiségben – tekintettel arra, hogy annak ablaka nyitva volt – is hasonló hőmérséklet lehetett.

A kapitányságvezető továbbá úgy nyilatkozott, hogy a rendőri intézkedés az I. r. panaszossal szemben „azért sem lehetett részrehajló, mert a rendőrök a panaszost nem ismerték, vele szemben korábban nem intézkedtek. A panaszosról az nem derült ki az intézkedés során, hogy ő külföldi állampolgár, mivel magyar okmányokkal igazolta magát.”

13) a) A Rendőrkapitányság vezetőjének a Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjéhez címzett levele tartalmazza azt a körülményt, miszerint az I. r. panaszossal szemben intézkedő c. r. törzssászlóssal szemben fegyelmi eljárást folytattak le, a rendőr megszegte a Hszt. 102. §-ának (1) bekezdés b) pontjában foglaltakat („A hivatásos állomány tagja köteles [...] a szolgálati feladatait a törvényes előírásoknak, a parancsoknak és intézkedéseknek megfelelően – szükség esetén a veszély vállalásával – az elvárható szakértelemmel és gondossággal, pártatlanul és igazságosan végrehajtani.”)

b) A Rendőrkapitányság vezetőjének a Megyei Rendőr-főkapitányság Humánigazgatási Szolgálat vezetőjéhez címzett levele tartalmazza azt, hogy a kapitányságvezető a Központi Nyomozó Főügyészség Regionális Osztálya részére felterjesztéssel élt, mert az I. r. panaszossal szemben 2016. szeptember 30-án foganatosított rendőri intézkedéssel kapcsolatban benyújtott feljelentés és a keletkezett iratok alapján felmerült a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 301. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő bántalmazás hivatalos eljárásban, valamint a Btk. 304. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő jogellenes fogvatartás bűncselekményének gyanúja.

c) A Testület felvilágosítás-kéréssel fordult a Központi Nyomozó Főügyészség Regionális Osztálya vezetőjéhez, hogy beszerezze a rendőrségi dokumentumokban hivatkozott, de a rendőrség által korábban rendelkezésre nem bocsátott EDR rádió hanganyagot.

A főügyészségi osztályvezető katonai ügyész tájékoztatása szerint az ügyészség a nyomozást követően, 2017. szeptember 14-én a c. r. törzsszázlós ellen a Btk. 301. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntette és a Btk. 304. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő jogellenes fogvatartás büntette miatt, míg a r. őrmester ellen a Btk. 304. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő, bűnsegédként elkövetett jogellenes fogvatartás büntette miatt vádiratot nyújtott be a Törvényszék katonai Tanácsához. A büntetőügyben keletkezett nyomozati iratokat a vádemeléssel egyidőben az ügyészség a bíróságnak átadta (a bíróság jogosult a továbbiakban az érintett hanganyag kiadására).

d) A Testület ezt követően felvilágosítás-kéréssel fordult a Törvényszék Katonai Tanácsához, hogy beszerezze a hivatkozott EDR rádió hanganyagot.

A Törvényszék Katonai Tanácsának hb. alezredes katonai bírása azonban a Testület kérését elutasította, arra hivatkozással, hogy az informatikai osztályuk közlése szerint a hangfelvétel másolása közben a CD lemez megsérülhet, ezért azt a bíróságnak nem áll módjában lemásoltatni és megküldeni. Hasonló okokra hivatkozással utasította el utóbb a Testület azon kérését, hogy a hangfelvétel leiratát továbbítsa a panasz eljárás lefolytatása érdekében.

III.

A panaszbeadványban tartalmazza azt, hogy az I. r. panaszossal szemben embertelen, megalázó módon bántak a rendőrök: a szolgálati gépkocsiban az egyik rendőr a hasába térdelt, azzal erős fájdalmat okozott neki, illetve letéperte, mint akit meg akar erőszakolni. A rendőrség épületében továbbá a nyakánál fogva vonszolták az előállító helyiség felé. A beadványban szerepel továbbá az is, hogy a II. r. panaszost az egyik intézkedő rendőr ököllel arcon ütötte.

Az Rtv. 92. § (1)-(2) bekezdése szerint, akinek az Rtv. a IV., V. és VI. Fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el. Panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez az is, akinek az intézkedés jogát vagy jogos érdekét érintette.

A Testület hatáskörébe az Rtv. idézett rendelkezése alapján ugyanakkor kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),
- a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat-csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),
- a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, út zár, löfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás),

esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A Testület a beadvány említett részei tekintetében felhívja a figyelmet arra, hogy azok felvethetik hivatali bűncselekmény (bántalmazás hivatalos eljárásban) gyanúját. Annak tekintetében, az I. r. panaszos sérelmére elkövetett hivatali bűncselekmények miatt büntetőeljárás is indult, amely az Állásfoglalás elfogadásának időpontjában is folyamatban van (bíróági szakaszban). A II. r. panaszos tekintetében továbbá a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény és a Btk. rendelkezései alapján az elévülési időn belül van lehetőség feljelentést tenni.

Tekintettel a fentiekben kifejtettekre a Testület – hatáskörének hiányában – nem vizsgálhatta felül a panaszbeadvány fentebb említett részeit.

IV.

A panaszbeadványban a panaszosok, illetve jogi képviselőjük sérelmezte az I. r. panaszos vonatkozásában az előállítását, annak körülményeit (az igazolás aláírásának módját, az előállító helyiségben elhelyezés körülményeit), a kényszerítő eszközök (bilincs, testi kényszer) alkalmazását, azok sérülést okozó módját. Panaszolták a rendőrök hangnemét és bánásmódját, a rendőri intézkedés diszkriminatív jellegét, továbbá a II. r. panaszos és a gépkocsi felügyelet nélkül maradását, illetve a II. r. panaszossal szemben alkalmazott testi kényszerszert.

Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – **megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette az I. r. panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, a IV. cikke szerint személyi szabadsághoz való jogát, VI. cikkében foglalt személyes adatok védelméhez való jogát, a XX. cikkében írt egészséghez való jogát, illetve a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, valamint az Alaptörvény XV. cikkében foglalt diszkrimináció tilalmát.**

A rendőri fellépés továbbá érintette a II. r. panaszosnak az Alaptörvény II. cikke szerinti emberi méltósághoz és a IV. cikkében írt személyi biztonsághoz való jogát az alábbiak szerint.

1) a) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrségnek keletkezett-e intézkedési kötelezettsége a panaszolt esetben.

A panaszbeadvány és a rendőrségi dokumentumok egyezően azt tartalmazzák, hogy a rendőri intézkedésre közúti ellenőrzés keretében került sor: megállították a személygépkocsit (amiben a kiskorú II. r. panaszos utasként közlekedett), és a vezetőjét, az I. r. panaszost intézkedés alá vonták. A panaszbeadvány szerint az I. r. panaszos csak olyan rövid időre vette kezébe a mobiltelefont, hogy szóljon, később visszahívja.

A rendőrségi dokumentumok szerint az intézkedő rendőrök szolgálatuk ellátása során látták, hogy a gépkocsivezető, az I. r. panaszos kézben tartott mobiltelefont használ. A rendőrök a szabálysértés észlelése miatt intézkedtek az I. r. panaszossal szemben.

Az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 2. és 4. pontja szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az Rtv.-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében, illetve közlekedési hatósági és rendészeti feladatokat lát el.

Az Rtv. 13. §-a szerint továbbá a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A Szolgálati Szabályzat 9. §-ának (1) bekezdése azzal egészíti ki a fenti szabályt, hogy a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki. A Szolgálati Szabályzat 9. § (3) bekezdése szerint továbbá a rendőrt közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegés észlelése vagy tudomására hozása esetén abban az esetben terheli a közigazgatási hatósági eljárás lefolytatása érdekében szükséges intézkedési kötelezettség, ha a) ilyen jellegű szolgálati feladat ellátására kapott utasítást, vagy b) intézkedése során ilyen jogsértést észlel, és – amennyiben ez az eljárás lefolytatásának jogszabályi feltétele – rendelkezik a tevékenység ellátáshoz, illetve a szabályszegés dokumentálásához szükséges technikai eszközzel.

Az Rtv. 44. § (2) bekezdés b) pontja szerint a rendőr közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen – a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti.

A rendőrségi dokumentumokban megjelöltekre a Testület álláspontja szerint az alábbi, Rtv.-n és Szolgálati Szabályzaton kívüli jogszabályi rendelkezések hívhatók fel. A KRESZ 3. §-ának (1) bekezdés a) és c) pontja szerint az, aki a közúti közlekedésben részt vesz, köteles a közúti forgalomra, valamint a közútnak és környezetének a védelmére vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket megtartani, illetve úgy közlekedni, hogy a személy- és vagyonbiztonságot ne veszélyeztesse, másokat közlekedésükben indokolatlanul ne akadályozzon, és ne zavarjon. A 3. § (2) bekezdése szerint továbbá a gépkocsi vezetője menet közben kézben tartott mobil rádiótelefont nem használhat.

A Szabs. tv. 224. §-ának (1) bekezdése szerint a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése szabálysértést követi el az, aki a KRESZ meghatározott közúti közlekedés szabályait megszegi, ha a 217-222. §-a szerinti szabálysértés nem valósul meg.

A Testület a vonatkozó jogszabályhelyek ismertetését követően utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a szabálysértési hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – akkor, amikor a rendőrség az intézkedés jogalapjaként szabálysértés elkövetésének észlelésére hivatkozik – az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, felmerülhetett-e bármely jogellenes cselekmény elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztethetett.

Erre a kérdésre a Testület egyértelműen igennel felelt. A rendőrségi dokumentumok és a panaszbeadványban foglaltak egyezően azt tartalmazzák, hogy a panaszos járművezetés közben kézben tartott mobiltelefont használt.

A Testület megítélése szerint a közlekedési szabálysértés rendőrök általi (és panaszos által is elismert) észlelése mindenképpen olyan körülmény, amely a közlekedésbiztonság, ezáltal a közbiztonság védelme érdekében, az Rtv. idézett 13. §-a alapján intézkedési kötelezettséget keletkeztetett. Az I. r. panaszossal szembeni rendőri intézkedés kezdeményezésével nem sérült a panaszosok tisztességes eljáráshoz való joga.

b) Az I. r. panaszos kifejezetten nem sérelmezte az igazoltatását, azonban a Testület azzal összefüggésben az alábbi megállapítást teszi.

Az igazoltatás Rtv. 29. §-ának (1) bekezdésben rögzített szabályai szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

Az I. r. panaszos igazoltatása a fentiek alapján (mivel az észlelt szabálysértés alapján helyszíni bírság kiszabásának vagy szabálysértési eljárás lefolytatásának volt helye) jogszerű és indokolt volt, ami által nem sérült a személyes adatok védelméhez való joga.

Ugyanakkor a Testület ismételten leszögezi, hogy nincs hatásköre abban a kérdésben állást foglalni, hogy a panaszos magatartásával megvalósította-e a KRESZ szabályainak megsértését.

A Testület megjegyzi, hogy a fenti hivatkozott jogszabályi rendelkezésekből összeolvasásából kitűnik, hogy az Rtv. 44. §-a alapján a rendőr jogosult valamennyi, a közlekedésben résztvevő járművet közúti ellenőrzés alá vonni és ezen közlekedésrendészeti intézkedés során ellenőrizheti mind a közlekedési rendszabályok megtartását, mind pedig a jármű közlekedésbiztonsági állapotát. Ez az intézkedési jog a rendőrséget minden esetben – tehát akkor is, ha egyébként jogsértésre (pl. szabálysértés) utaló körülményt nem tapasztal – megilleti. (Míg az Rtv. 29. § alapján a rendőri intézkedéshez az szükséges, hogy a rendőr valamilyen jogellenes cselekmény gyanúját érzékelje.)

2) A Testület vizsgálta az I. r. panaszossal szembeni kényszerítő eszközök alkalmazását, elsőként is a közterületen történt bilincselés, illetve annak során alkalmazott testi kényszer jogszerűségét és indokoltságát.

a) A testi kényszerről az Rtv. 47. §-a az alábbiak szerint rendelkezik: a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.

A Szolgálati Szabályzat 40. §-ának (1) bekezdése értelmében a megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erőfelfejtással alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

Az Rtv. 48. §-a tartalmazza a bilincs alkalmazásának lehetséges indokait. Ezen szakasz szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére. Az Rtv. 61. §-ának (1) bekezdése szerint továbbá a kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell.

A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. §-a részletezi, annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit: a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja, c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem

törhető meg, e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget, f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.

b) A panaszbeadvány szerint, amikor a rendőr közölte, hogy a mobiltelefon használata miatt állította meg a gépkocsit, az I. r. panaszos elmondta, hogy valóban telefonált, azonban a rendőr közlésére, miszerint helyszíni bírságot szab ki vele szemben, azt válaszolta, hogy nem hajlandó kifizetni, illetve siet fiával az edzésre. A rendőr ezt követően felszólította az I. r. panaszost, hogy szálljon ki a gépkocsiból, majd bilincset vett elő, és az I. r. panaszost a gépkocsival szembe állította, lábait kirúgta, amitől a földre került. Ezt követően kezeit hátra húzta, és megbilincselte, és a szolgálati gépkocsi hátsó ülésére „betuszkolta”. A rendőrségi gépkocsiban a rendőr az I. r. panaszos lábát kihúzta, ami által fekvő helyzetbe került (mintha a rendőr meg akarná erőszakolni), és beletérdelt a menstruáló panaszos hasába, amivel erős fájdalmat okozott, és a nyomástól erősebben vérezni kezdett.

A rendőrségi iratok szerint az utcán a panaszossal szemben az Rtv. 47. § alapján testi kényszeret, illetve az Rtv. 48. § c) és d) pontjai alapján (szökés megakadályozása, illetve ellenszegülés megtörése érdekében) bilincset alkalmaztak. A parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint mindkettő jogszerű, szakszerű és arányos volt.

Az előállítás végrehajtásáról, kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés (, illetve azzal szinte szó szerint megegyező tartalmú szabálysértési feljelentés) szerint az I. r. panaszos akkor kezdett kiabálni, amikor a rendőr a helyszíni bírság kiszabását közölte vele. Figyelmeztette a rendőr, hogy magatartását fejezze be, illetve, hogy annak elmaradása esetén kényszerítő eszköz alkalmazása mellett, előállítja. Az I. r. panaszos azt kiabálta, hogy bilincseljék meg a rendőrök, azonban, amikor az ténylegesen megtörtént volna, ki akarta tépni kezét a rendőr fogásából, és újra kiabálni kezdett. Ekkor már mindkét rendőr fogta az I. r. panaszos kezeit. Először álló helyzetben akarták kezeit előre bilincselni, de annak ellenállt, ezért együttes erővel, karjainál fogva a földre vitték. Az I. r. panaszos a bal oldalára, illetőleg a tomporára érkezett az aszfaltozott kapubejáróban, így félig fekvő, félig ülő testhelyzetben bilincseltek meg. Amikor a szolgálati gépkocsi hátsó ülésére ültették, onnan kiabálva ki akart bújni, ezért az egyik rendőr a bilincse ráfogva nyomta őt vissza. Az I. r. panaszos továbbra is ki akart a kocsiból szállni, ezért a rendőr a kezeivel a bilincset a panaszos lábát tartva mászott utána a szolgálati gépkocsiba, és helyezkedett el a bal hátsó ülésrészen, miközben a másik rendőr a jobb hátsó ajtót becsukta. A kocsiban a c. r. főörzszászlós továbbra is tartotta az I. r. panaszos előre bilincselte kezeit, és a biztonsági övét becsatolta. Mivel az I. r. panaszos menetközben továbbra is kiabált, fickándozott, lábait próbálta emelgetni, ezért a rendőr jobb kézzel a bilincset, bal kézzel a combjait próbálta lenyomni, miközben testével neki szorította a nő testét a jobb hátsó ajtónak.

A c. r. főörzszászlós első kiegészítő jelentése szerint az I. r. panaszos a csendháborítás szabálysértését valósította meg, amit a felszólítás ellenére sem hagyott abba, majd ő szólította fel a rendőrt, hogy bilincselje meg. Egyszeri figyelmeztetés és felszólítás hangzott el a rendőr részéről a szabálysértés abbahagyására és arra, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik, mert forgalmas volt az utca, és tekintélyromboló volt rájuk nézve a panaszos kiabálása. A c. r. főörzszászlós második kiegészítő jelentésében úgy nyilatkozott, hogy amikor az I. r. panaszos magatartása a jogszerű rendőri intézkedéssel teljes mértékben szembefordult, az intézkedés során elhangzott többszöri figyelmeztetések figyelmen kívül hagyását követően is szabálysértést követett el és folytatta megállíthatatlanul, az intézkedés célja a szabálysértés folytatásának megakadályozása, megszakítása, a közrend helyreállítása volt. A kényszerítő eszközök alkalmazására az I. r. panaszost még azelőtt figyelmeztették, hogy ezek bármelyike bekövetkezett volna. A rendőr az előállítást bilincs használata mellett tartotta ész- és célszerűnek végrehajtani, ugyanis épp azért állították elő, mert a szép szóból, mely szabálysértő magatartásának abbahagyására történő felszólítás volt, nem értett. A testi kényszer alkalmazását az indokolta, hogy az I. r. panaszos kiabálva felszólította a rendőröket, hogy bilincseljék meg, majd amikor ehhez hozzá is fogtak oly módon, ki akarta tépni kezét a rendőr kezéből. A további bilincselésnek is ellenállt, ezért annak eredményes befejezése érdekében (mivel álló helyzetben nem

sikerült kivitelezni) a földre vitte a rendőr oly módon, hogy jobb lábával a lábai mögé lépett, és felsőtestét hátrafelé megnyomta, és a földre került. Előre helyzetbe bilincseltek a kezeit, kerülve a felesleges és aránytalan sérülésokozást.

Az intézkedő r. őrmester a panasz ezen része tekintetében úgy nyilatkozott, hogy amint az I. r. panaszos bilincselését megkezdték, aktívan ellenszegült az intézkedésnek, megpróbált gépjárművébe visszaülni. Testi kényszer alkalmazásával földre húzták, és mivel kezeit hátra nem sikerült megbilincselni, ezért előre helyzetbe bilincseltek. Közölték vele, hogy amennyiben nem hagyja abba az utcán történő kiabálást, akkor akár testi kényszer, illetve bilincs használata mellett előállítják. Ellenszegült a bilincselésnek, megfordult, arccal a rendőrök felé és megpróbált gépkocsijába visszaülni. A r. őrmester ekkor megfogta egyik kezét, a másik rendőr pedig a másikat, mivel teljes mértékben ellenszegült, és természetéhez képest nagyobb erőt fejtett ki. Mindkét kezét megfogva, együttes erővel tudták a földre lehúzni, félig ülő helyzetbe, és kezeit előre bilincseltek. Mivel ketten alkalmaztak vele szemben testi kényszert, ezért ez biztonságosabb volt, mintha egyvalaki hajtja azt végre. Ily módon könnyedén elkerülték, hogy az I. r. panaszos beüsse magát valamelyik gépjárműbe, vagy a betonpadkába.

A Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály Közrendvédelmi Alosztály vezetője a kényszerítő eszköz alkalmazásának kivizsgálásáról szóló jelentésében megállapította, hogy az I. r. panaszos intézkedés során tanúsított magatartását figyelembe véve a rendőrök jog- és szakszerűen döntöttek a bilincselésről, amit megalapozott az is, hogy próbálta magát kivonni az intézkedés alól.

c) A bilincs kizárólag az Rtv.-ben felsorolt esetekben alkalmazható. Jelen esetben az I. r. panaszos a helyszíni bírság kiszabásával kapcsolatos nemtetszését fejezte ki verbálisan, amit a felszólítás – és kényszerítő eszköz alkalmazásával való előállítás kilátásba helyezés – ellenére sem hagyott abba. A rendőrségi dokumentumok szerint az I. r. panaszos maga kérte megbilincselését.

Olyan magatartás kifejtéséről, amely alapján következtetni lehetett volna az I. r. panaszos szökési szándékra, sem a panaszos, sem a rendőrség előadásából nem következtethetett a Testület. Az ellenszegülés megtörése érdekében alkalmazott bilincselés esete sem forgott fenn jelen esetben, tekintettel arra, hogy az I. r. panaszos csak verbális ellenállást tanúsított, tettelesen nem volt agresszív, erőszakos. Az intézkedő rendőrök egyike jelentésében úgy fogalmazott, hogy a korábbi intézkedéssel kapcsolatos negatív kritikát fogalmazott meg (azaz nem csendháborítást követett el, ahogyan arra később hivatkoztak a rendőrök). Aktív, védekező magatartást már csak azután fejtett ki, hogy kezeit megfogták és bilincset akartak ráhelyezni.

A fenti adatok, jogszabályi rendelkezések és az ebből levont következtetések alapján a Testület álláspontja szerint az I. r. panaszossal szemben alkalmazott bilincselés és az annak érdekében alkalmazott testi kényszer jogszerűtlen és indokolatlan volt, amely sértette az emberi méltósághoz való jogát.

3) A rendőrkapitányság épületében történt testi kényszer alkalmazása tekintetében a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

A panaszbeadvány azt tartalmazza, hogy a rendőrkapitányság épületében az előállítást foganatosító rendőr az I. r. panaszos kezein fájdalmat okozóan forgatta a bilincset, majd pedig megszorította a nyakát, állkapcsát felnyomta, bal karját kicsavarta, úgy vonszolta a rendőr a folyosón.

A rendőrkapitányságon történt testi kényszer alkalmazásával kapcsolatosan az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés azt tartalmazza, hogy ott az I. r. panaszos újból kiabálni kezdett, és a többszöri felszólítás ellenére sem volt hajlandó azt abbahagyni. Magatartása abbahagyása végett a c. r.

törzszászlós a nyakán karkulcsot alkalmazott, újbóli figyelmeztetést követően, és elindult vele hátramenetben az előállító helyiségek felé. Ennek hatására, mint egy fél percen belül a kiabálás megszűnt.

A c. r. főtörzszászlós utólagos jelentése szerint a rendőrkapitányságra érkezést követően az I. r. panaszos a fegyveres biztonsági őr irodájának ajtaja előtt ismételt kiabált, ezért a rendőr figyelmeztette, hogy a kiabálást, csendháborítást, a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenséget fejezze be az I. r. panaszos, illetve figyelmeztette, hogy a kikényszerítésre kényszerítő eszközt is alkalmazhat. A még mindig rajta lévő bilincs alkalmazása mellett a rendőr karkulcsot alkalmazott a nyakán annak érdekében, hogy a kiabálás, csendháborítás, jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés abbahagyását kikényszerítse.

A Rendőrkapitányságon történt eseményeket illetően a Rendészeti Osztály Közrendvédelmi Alosztály vezetőjének a kényszerítő eszköz alkalmazásának kivizsgálásáról szóló jelentése azt tartalmazza, hogy az I. r. panaszos a kiabáláson túl más, tevőleges magatartást nem tanúsított, szabálysértést, bűncselekményt, sem egyéb más olyan cselekményt nem valósított meg, amely indokolta volna a testi kényszer alkalmazását. Az épületben a szolgálatban levő rendőrök voltak csak, a hivatali munkaidőn túl történt ez az esemény. A c. r. főtörzszászlós ezért szakszerűtlenül járt el.

A bizonyítékok alapján egyértelműen megállapítható, hogy az I. r. panaszos a rendőrség épületében csupán kiabált, azaz az Rtv. 47. §-ában feltételként szereplő ellenszegülés hiányzott a részéről, ami által pedig a testi erővel a cselekvés abbahagyására kényszerítés teljesen indokolatlanul történt. **A Testület megállapította, hogy az I. r. panaszossal szemben a második esetben alkalmazott testi kényszer jogszerűtlen és aránytalan volt, amely súlyosan sértette az emberi méltósághoz való jogát.**

4) A Testület vizsgálta azt, hogy az I. r. panaszos sérülései összefüggésbe hozhatók-e a rendőri intézkedéssel.

A panaszbeadvány szerint a bilincs alkalmazása fájdalmat okozott az I. r. panaszosnak, mivel szorosan tették a kezére, és a rendőrség épületében azt a rendőr forgatta is a kezén, végül pedig úgy vette le a kezéről, hogy az éles részével megsértette. A szolgálati gépkocsiban pedig a rendőr beletérdelt teljes súlyával a hasába a rendőr, ami szintén nagy fájdalmat okozott neki.

A rendőrségi dokumentumok közül az elsődleges jelentés mindössze tartalmazza azt, hogy az I. r. panaszost a járóbeteg-ellátó centrumba szállították, ott megvizsgálták, esetleges sérüléseit ellátták. Az intézkedő rendőrökhöz a Testület felvilágosítás-kéréssel fordult, hogy magyarázatot kapjon az I. r. panaszos rendőri intézkedés során keletkezett sérüléseivel kapcsolatban. A c. r. főtörzszászlós kiegészítő jelentése röviden annyit tartalmaz, hogy a sérülés a kényszerítő eszközök alkalmazása során következett be, a panaszos mindkét felkarján attól, hogy őt ott fogták meg a rendőrök az utcán annak érdekében, hogy az intézkedés alól ne tudja magát kivonni. Az I. r. panaszos nem panaszolta a sérülést okozó módot, csak azt jegyezte meg, hogy fáj neki. A Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele azt tartalmazza, hogy az I. r. panaszoson vérző, illetve egyéb, azonnali orvosi ellátást igénylő sérülés nem volt, a karján keletkezett vérálfutásos sérüléseit megvizsgálták és igazolást állítottak ki arról. Egyetlen dokumentumban sem nyilatkozott a rendőrség azonban arra a körülményre nézve, hogy az intézkedő rendőrök a szolgálati gépkocsiban milyen tevőleges magatartást fejtettek ki az I. r. panaszossal szemben (holott a panaszbeadvány teljes terjedelmében ismert volt a rendőrség előtti).

Az egészségügyi dokumentumok szerint számos külsérelmi nyom volt látható az I. r. panaszos testén (jobb csuklón, alkaron, könyökön és felkaron, bal csuklón,), továbbá az alhas nyomásra érzékeny, a nyak mindkét oldalon submandibulárisan nyomás érzékeny.

A Testület az Rtv. 47. §-a mellett hivatkozik az Rtv. 17. §-ának (2) bekezdésében foglalt rendelkezésre, amely szerint a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személynek – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése továbbá deklarálja, hogy a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

A Testület a sérülés okozásával összefüggő, bántalmazás gyanúját felvető ügyekkel kapcsolatos gyakorlatában az Emberi Jogok Európai Bíróságának fennálló gyakorlatát követi. Eszerint, (lásd például: Selmouni kontra Franciaország, Ribitsch kontra Ausztria és Tomasi kontra Franciaország) amennyiben egy személy a hatóságok őrizetébe kerül és rajta ezen idő alatt sérülések keletkeznek, megfordul a bizonyítási teher, és a hatóságokra, illetve az érintett államra hárul, hogy valószínű magyarázatot adjon a sérülés okát illetően. Ellenkező esetben a bíróság megállapítja az Emberi Jogok Európai Egyezménye kínzást, megalázó vagy embertelen bánásmódot tilalmazó 3. cikkének sérelmét, azaz az érintett alapjogának sérelmét (ami azonban nem jelent egyet valamely meghatározott személy büntetőjogi felelősségének megállapításával).

A Testület a panaszosi és a rendőri nyilatkozatok, a rendőrség hallgatása, az orvosi dokumentumok, továbbá azon körülmény alapján, hogy a rendészeti osztályvezető a kivizsgálása során megállapította, hogy a rendőrség épületében az I. r. panaszos nyakán a karkulcs alkalmazása szükségtelen, és szakszerűtlen volt, az alábbi megállapításokat tette. A rendőröknek mind az utcán történt testi kényszer alkalmazása, mind pedig a rendőrség épületében alkalmazott testi kényszer következményeként állottak elő az I. r. panaszos sérülései. **A Testület megállapítása szerint a rendőrök a jogalap nélkül alkalmaztak kényszerítő eszközöket az I. r. panaszossal szemben, amikkel sérüléseket okoztak neki test szerte, ezáltal súlyosan sértve a testi épséghez, illetve emberi méltósághoz való joga.**

Tekintettel arra, hogy a szolgálati gépkocsiban történt erőszak megtörténte túlmutat a Testület hatáskörén (ld. az Állásfoglalás III. részében írtakat), illetve büntetőeljárás van folyamatban az ügyben), ezért annak érdemi vizsgálatát nem folytatta le.

5) A Testület vizsgálta az I. r. panaszos előállításának indokoltságát és jogszerűségét, továbbá az előállítás oka és célja közlésének megtörténtét.

A panaszbeadvány szerint a rendőr először azt közölte, hogy a mobiltelefon használata miatt állította meg az I. r. panaszos által vezetett gépkocsit, az I. r. panaszos elmondta, hogy valóban telefonált, azonban a rendőr közlésére, miszerint helyszíni bírságot szab ki vele szemben, azt válaszolta, hogy nem hajlandó kifizetni, illetve viszi fiát edzésre. A rendőr ezt követően felszólította az I. r. panaszost, hogy szálljon ki a gépkocsiból, majd kényszerítő eszközt alkalmaztak vele szemben. Állítása szerint a rendőrök nem közölték vele (illetve a rendőrség épületében a hozzátartozójával sem) az előállítás indokát sem szóban, sem írásban.

Az Rtv. 33. § (1) és (2) bekezdése taxatív felsorolja az elfogás, illetve az előállítás okait. Az I. r. panaszos előállításának végrehajtásáról szóló jelentés szerint az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont I. fordulata alapján történt az előállítás. Az Rtv. idézett rendelkezése szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja.

a) A Testület a panasz ezen részével összefüggésben utal az alábbiakra. Az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulata szerinti esetben az előállítás csak lehetőség a rendőr számára amennyiben három együttes feltétel fennáll: egy jogszerűtlen magatartás, ami felveti a szabálysértés gyanúját, meghatározott személyhez célzott rendőri felszólítás ezen magatartás abbahagyására és ezen jogsértő magatartás továbbfolytatása a felszólítást követően.

Az Rtv. 19. §-a szerint a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén továbbá az Rtv.-ben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

A rendőrség által hivatkozott szabálysértések az alábbiak voltak. Az elsődleges rendőri jelentés szerint a rendőrök közölték: a kézben tartott mobiltelefon használata miatt szabálysértést valósított meg az I. r. panaszos, vele szemben helyszíni bírságot szabnak ki, amit azonban nem fogadott el, és kiabálni kezdett. A rendőr figyelmeztette: ha ezt a magatartását nem fejezi be, előállítja a rendőrkapitányságra. A szabálysértési feljelentés szerint az I. r. panaszossal szemben a rendőrök a Szabs. tv. 195. §-a szerinti csendháborítás miatt (aki lakott területen, az ott levő épületben, vagy az ahhoz tartozó telken, tömegközlekedési eszközön, továbbá természeti és védett természeti területen indokolatlanul zajt okoz, amely alkalmas arra, hogy mások nyugalma, illetve a természeti vagy a védett természeti értéket zavarja), illetve a Szabs. tv. 216. §-a szerinti jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértése miatt (aki a rendvédelmi szerv vagy a vámszerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik) tettek feljelentést. A c. r. főörzsászlós utólagos jelentésében előadta, hogy a felszólítás és a figyelmeztetés egy alkalommal hangzott el a csendháborítás abbahagyására, mivel „az utca forgalmas volt, és eléggé tekintélyromboló volt a rendőrségre, és az intézkedő rendőrökre az, hogy az intézkedés alá vont személy kommunikált velük, ráadásul kiabálva feljelentéssel fenyegette a rendőröket annak ellenére, hogy az intézkedésük jogszerű, szakszerű, kulturált, arányos, szükséges és kameraképes volt”. A Közrendvédelmi Alosztály vezetőjének kivizsgáló jelentésében már az szerepel, hogy az I. r. panaszos „hangos és a rendőrök irányában megnyilvánuló gúnyos lekezelő magatartása megalapozhatta a Szabs. tv. 195. §-a szerinti csendháborítás, valamint a 170. § szerinti garázdaság szabálysértését”. A c. r. főörzsászlós az előállítás ténybeli indokaként a csendháborítás szabálysértésének a rendőri felszólítás ellenére történő továbbfolytatását jelölte meg. A r. őrmester az előállítás okaként szintén azt jelölte meg jelentésében, hogy az I. r. panaszos a rendőri felszólításra sem hagyta abba közterületen a kiabálást, és a szabálysértést a felszólítás ellenére tovább folytatta. A szabálysértési hatóság utóbb azonban a Szabs. tv. 224. §-ának (1) bekezdése szerinti közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése miatt sújtották pénzbírsággal az I. r. panaszost, míg a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség miatt folyamatba helyezett eljárást – mivel a cselekmény már nem szabálysértés – szabálysértés hiányában megszüntette.

Ha a rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség az Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (jelen esetben szabálysértések gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Amennyiben a Testület ezt a vizsgálatot nem végezné el, a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga. A Testület ugyanakkor hangsúlyozza: nem abban a kérdésben foglal állást, hogy a panaszos elkövette-e a Szabs. tv. 195. §-a szerinti szabálysértést vagy sem, csupán abban, hogy az adott helyen és időben rendelkezésre álló adatok alapján a rendőrök gondolhatták-e azt, hogy a panaszossal szemben felmerül a szabálysértés elkövetésének gyanúja. Amennyiben igen, úgy a rendőri intézkedés akkor is jogszerű lehet, ha utóbb a szabálysértési eljárás azt állapítja meg, hogy a panaszos nem követett el szabálysértést vagy annak elkövetése nem bizonyítható.

A Testület úgy foglalt állást ebben a kérdésben, hogy a forgalmas utcán az I. r. panaszos hangoskodása, kiabálása a csendháborítás szabálysértésének az intézkedéshez szükséges mértékű gyanúját minimálisan felvethette. A rendőrök egyszeri (vagy többszöri) felszólítása ellenére a szabálysértést folytatta. **A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján úgy ítélte meg, hogy az előállítás Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának első fordulata szerinti oka fennállt, a rendőrök a panaszos személyi szabadságát jogszerűen és indokoltan korlátozták.**

b) Tekintettel arra, hogy az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdése alapján fogatosított előállítások esetén a jogalkotó a rendőr mérlegelési jogkörébe utalta az előállítás szükségességéről való döntést, ezért a Testületnek a jogalap fennállásakor is vizsgálnia kell, hogy az előállítás megfelel-e az arányosság követelményének, illetve, hogy ez az előállítási cél (a szabálysértés folytatásának megszakítása) milyen tartamú előállítást tesz szükségessé.

A Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, míg a (2) bekezdés szerint több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár. A fentebb ismertetett arányosság követelménye szerint több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással jár.

Az előállítás időtartamával kapcsolatban az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése azt tartalmazza, hogy a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja.

A Testület korábbi állásfoglalásaiban kimondta, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának I. fordulata alapján fogatosított előállítások legfeljebb addig tarthatnak, amíg az előállítással kapcsolatos és a szabálysértési eljárás megindításához szükséges dokumentációt az előállítás helyszínén a rendőrség felveszi, ezt követően az ilyen alapon előállított személyek szabadon bocsátásának van helye.

Jelen ügyben valamennyi rendőrségi irat egyezően azt tartalmazza, hogy a panaszos előállítása 2016. szeptember 30-án 14 óra 48 perctől 19 óra 17 percig, azaz mintegy négy és fél órán át tartott. A rendőrségi dokumentumokban részletesen beszámolt a rendőrség arról, milyen intézkedések történtek az előállítás időtartama alatt, amelyek közül az érdemel figyelmet, hogy 15 óra 20 perckor helyezték el az I. r. panaszost az előállító helyiségben, majd – a szükséges dokumentáció elkészítése után – 18 óra 10 perckor szállították át az egészségügyi intézménybe, ahonnan megtörtént a szabadon bocsátása. A Rendőrkapitányság vezetője azt a tájékoztatást adta, hogy az I. r. panaszossal szemben eljárási cselekményt nem fogatosítottak, ami azt jelenti, hogy közel 3 órán keresztül nem történt semmi az I. r. panaszos személyét illetően. **A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján azt a megállapítást tette, hogy az I. r. panaszos előállításának jogalapja az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pontjának első fordulata alapján a vizsgált ügyben fennállt, ugyanakkor aránytalanul hosszú időtartama nem felelt meg az Rtv. 15. §-a szerinti arányosság követelményének, ami által súlyosan sérült a személyes szabadsághoz való joga.**

c) A panaszos szerint sem az I. r. panaszost, sem a rendőrkapitányság épületében a hozzátartozóját (testvérét) nem tájékoztatták az előállítás indokáról sem írásban, sem szóban.

Az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése értelmében az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell.

A rendőrségi dokumentumok egyezően azt tartalmazzák, hogy az intézkedő rendőrök elmondták: ha a felszólítás ellenére folytatja magatartását (a csendháborítást), előállítják a rendőrségre. Az igazoláson az előállítás Rtv. szerinti indokát nem rögzítette a rendőrség. A rendőrök az utólagos jelentésükben úgy nyilatkoztak, hogy az intézkedés helyszínén többször is elmondták neki, hogy kiabálásával csendháborítást követ el, amely szabálysértés (illetve az intézkedés idején még élő, a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés rendőri felszólítás ellenére történő továbbfolytatását jelölték meg). Ugyanakkor jogi indokot nem közöltek az I. r. panaszossal (Rtv. rendelkezésre nem hivatkoztak).

A Testület az egymásnak ellentmondó bizonyítékok alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a rendőrség tájékoztatási kötelezettségének megfelelő megtörténte tekintetében, ezért az I. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

d) A panaszos sérelmezte továbbá azt is, hogy a rendőrök egy sötét parkolóban írták alá vele az igazolást.

Az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése szerint az előállított részére az előállítás időtartamáról igazolást kell kiállítani.

A rendőrség a panasz ezen része tekintetében – a beadvány tartalmának megismerése ellenére – nem nyilatkozott. Az előállítás időtartamáról szóló igazolást az I. r. panaszos aláírta, illetve kézirással rávezetette, miszerint másnap láttelepet vetet fel. Ez arra utal, hogy nem teljes sötétségben történt a dokumentum egy példányának átadása, ha arra az I. r. panaszos írni tudott. Továbbá az I. r. panaszost már nem szállították vissza a rendőrség épületébe, az egészségügyi intézményben történő vizsgálatát követően elbocsátották.

A bizonyítékok elégtelensége miatt a Testület az előállítás időtartamáról szóló igazolás átadásának módja tekintetében nem tudott megnyugtatóan állást foglalni, ezért az I. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme ebben a tekintetben sem megállapítható.

6) A Testület vizsgálta a panaszbeadványban sérelmezett rendőri hangnemet és bánásmódot.

a) Az I. r. panaszos szerint már az utcai intézkedés során emelt hangnemben beszélt vele az intézkedő rendőr, később megfenyegette („innenről kezdve jól kell viselkednie”), majd megalázóan beszélt vele („reméli, hogy nem terhes, mert tőle biztosan nem, legfeljebb két pohár után”). Megalázóan bántak vele a rendőrség épületében: amikor a rendőr a karkulcsot alkalmazta, az I. r. panaszos lábbeli nélkül maradt, mezítláb gyalogolt a folyosón.

A Testület a panasz ezen részével kapcsolatban hivatkozik az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondatára: a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Ezen törvényi rendelkezéssel összefüggésben a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire, különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége. Ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület továbbá felhívja a figyelmet a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexében (a továbbiakban: Etikai Kódex) foglalt követelményekre is, amelyek ugyan nem minősülnek jogszabályi előírásoknak, azonban alapjaiban meghatározzák a rendőri hivatás értékeit, megtestesítik az állampolgárok rendőrökkel szemben támasztott elvárásait, erkölcsi iránymutatásul szolgálnak, illetve

morális alapot biztosítanak a rendőrség és az egyes rendőrök számára. Az Etikai Kódex 1. pontja szerint a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie”. Az Etikai Kódex 5. pontja kimondja, hogy „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint pedig a rendőr „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület a fentiekben túlmenően utal a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakra, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

Jelen esetben a rendőrök utólagos jelentéseikben egyöntetűen úgy nyilatkoztak, hogy szolgálati fellépésük kulturált, tiszteletteljes volt, trágár kifejezéseket nem használtak. Ezzel szemben az I. r. panaszos volt az, aki kiabált, pökhendi, lekezelő magatartást tanúsított az irányukba. A rendőrségi dokumentumokban szereplő EDR felvételt, ami a szolgálati gépkocsiban elhangzottakat bizonyíthatná, a Testület nem kapta meg egyik bűnügyi szervtől sem.

b) Az I. r. panaszos sérelmezte azt is, hogy az előállítás időtartama alatt rajta csak egy ujjatlan felső, rövidnadrág és papucs volt, ezért az előállító helyiségben fázott.

Az intézkedő rendőrök a hőmérsékletéről nem tudtak érdemben nyilatkozni, illetve fejéjük az I. r. panaszos nem jelezte, hogy fázik. A Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztatása szerint nyár végi időpont volt az intézkedéskor. Az előállító helyiségben, mivel annak ablaka nyitva volt, hasonló hőmérséklet lehetett a kintihez, 22-27 fok.

A panasz ezen része tekintetében az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdésén túl irányadó a 18. § (2) bekezdése: a rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról.

A Testület a rendelkezésére bocsátott bizonyítékok alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a rendőri hangnem és bánásmód kérdésében, úgyszintén az előállítás hőmérsékletre vonatkozó körülményei tekintetében, ezért az I. r. panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

7) Az I. r. panaszos szerint a vele szemben történt intézkedés erősen diszkriminatív jellegű volt, aminek az volt az oka, hogy családja (férje és gyermekei) külföldi állampolgárok, illetve férjének doktori címe is van. A rendőrök gúnyolódtak ezeken.

A rendőrségi dokumentumokban a rendőr egyezően úgy nyilatkoztak, hogy intézkedésük nem volt részrehajló jellegű; a Rendőrkapitányság vezetője továbbá úgy nyilatkozott, hogy az intézkedés azért sem volt részrehajló, mert a rendőrök a panaszost nem ismerték, vele szemben korábban nem

intézkedtek. Róla nem derült ki az intézkedés során, hogy külföldi állampolgár, mert magyar okmányokkal igazolta magát.

Az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdése szerint a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.

A részrehajlás nélküliség azt jelenti, hogy a rendőri intézkedés során a rendőr az érintett személyére tekintet nélkül bárkivel szemben köteles eljárni. A rendőri intézkedés során nemre, fajra, vallásra, politikai nézetre tekintettel különbséget tenni nem szabad, illetve ez a minőség a rendőri intézkedés megtételének vagy elmulasztásának alapja nem lehet.

Jelen ügyben a bizonyítékok feloldhatatlan ellentéte miatt a Testület nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a panasz ezen része tekintetében, ezért az I. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható, illetve a részrehajlásmentes ügyintézés követelménye vonatkozásában alapjogi sérelem nem történt.

8) A panaszbeadvány és a rendőrségi dokumentumok egybevágnak a panasz azon része tekintetében, hogy amikor az I. r. panaszost előállították a rendőrkapitányságra, a személygépkocsija az utcán maradt (egy magánszemély háza előtt parkolt), a kiskorú gyermekével együtt.

Az intézkedő c. r. törzsszázlós utólagos jelentésében úgy nyilatkozott, hogy a II. r. panaszos külső jegyei alapján azt feltételezték, hogy nem gyermekkorú, ezért a gépjármű lezárására is képes lehet. A Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály Közrendvédelmi Alosztály vezetője megállapította, hogy szakszerűtlenül jártak el a rendőrök, amikor az intézkedés alá vont gépjárművével kapcsolatban semmilyen intézkedést nem foganatosítottak: intézkedniük kellett volna a gépjármű lezárásról az abban lévő értékek, valamint a gépjármű megóvása érdekében. Szükséges és indokolt lett volna megerősítő erő helyszínre hívása a fenti intézkedések végrehajtása érdekében.

Az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat nem tartalmaz konkrét rendelkezést abban a tekintetben, hogy milyen kötelezettségei vannak olyan esetben a rendőrnek, ha az intézkedés helyszínén vagy annak közelében vagyontárgy marad őrizetlenül. A Szolgálati Szabályzat mindössze a lakásból való előállítás esetére tartalmaz vagyonvédelmi előírásokat [15. § (1) bekezdése szerint, ha az Rtv. 33-34. §-ai, illetve 37. §-ának b) és c) pontja alapján a személyt a lakásából szállítják el, szükség esetén a lakásban maradó vagyontárgyait a rendőr biztonságba helyezi, tanúk jelenlétében az üresen maradó lakást lepecsételi.], míg az Rtv. egy helyen említi kifejezetten a vagyon megóvásának kötelezettségét [39. § (3) bekezdése a magánlakásban és közterületnek nem minősülő egyéb helyen való intézkedés szabályai között emeli ki, hogy a birtokos távollétében történt behatolást követően (...) a rendőrség köteles a birtokost tájékoztatni, és a vagyonvédelem érdekében szükséges intézkedést megtenni].

A Testület emellett hivatkozik az Rtv. 2. §-ban foglalt kötelezettségekre, miszerint a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak, illetve a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Utal továbbá az Rtv. 17. § (1) bekezdésének előírásaira is, miszerint a rendőrség a feladatának ellátása során – egyebek mellett – a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

A Testület álláspontja szerint a hiányos rendelkezések ellenére az Rtv. 2. §-ában található alapvető szintű rendelkezésből következően és a Szolgálati Szabályzat fent hivatkozott rendelkezésének analógiájára (ahogyan arra az alosztályvezető is hivatkozott) nemcsak a lakásban maradó, hanem egy annál tágabb körbe tartozó – az intézkedés helyszínén maradó – vagyontárgyak tekintetében is fennáll

az eljáró rendőrnek az a kötelezettsége, hogy az intézkedés alá vont személy vagyontárgyait biztonságba helyezze.

A fenti okfejtés alapján a Testület megállapította, hogy a rendőri mulasztással sérült az I. r. panaszos tulajdonhoz való alapvető joga.

9) A panaszbeadvány II. r. panaszosra vonatkozó részei tekintetében a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

a) A panaszbeadvány és a rendőrségi dokumentumok is egyezést mutatnak abban, hogy a kiskorú II. r. panaszos az I. r. panaszos előállítását követően gondoskodás nélkül az utcán maradt.

Az elsődleges jelentés azt tartalmazza, hogy az I. r. panaszos csak a rendőrség épületében mondta el, hogy fia 13 éves. Az intézkedő c. r. törzsszáslós utólagos jelentéseiben úgy nyilatkozott, hogy azért nem történt a II. r. panaszossal kapcsolatban intézkedés, mert testalkata, magassága, külső jegyei alapján azt feltételezték, hogy nem gyermekkorú, valamint az életkorát a helyszínen nem állapították meg, mivel vele szemben nem volt lehetőségük intézkedést foganatosítani az I. r. panaszos viselkedése miatt. Az I. r. panaszos továbbá a rendőrkapitányságon olyan információt is közölt a rendőrökkel, hogy a fia 15 éves. A r. őrmester nyilatkozata szerint az I. r. panaszos olyan kijelentést tett az intézkedés során hogy a mellette ülő fia úszóbajnok, illetve gimnáziumba jár, azt a következtetést vonta le, hogy a II. r. panaszos a 14. életévét betöltötte, illetve testi adottságai is erre engedtek következtetni. Az I. r. panaszossal együtt a rendőrkapitányságra nem szállíthatták be, mert semmilyen feltétel nem volt adott arra, hogy a szolgálati gépkocsiban két személyt szállítsanak egyszerre.

A Testület ezen panaszrész tekintetében is hivatkozik a Szolgálati Szabályzat fentebb említett 15. §-ára, amelynek (2) bekezdése szerint a hátramaradt betegről, magatehetetlen személyről, gyermekről történő gondoskodás érdekében a rendőr intézkedik. Ha a helyszíni ellátásuk nem oldható meg, kórházba, intézetbe utalásukról kell gondoskodni, valamint karitatív szervezetet is fel lehet kérni ellátásukra.

A fenti analógiát alkalmazva a Testület megállapítja, hogy a rendőrség ebben a tekintetben is mulasztott: gondoskodnia kellett volna a kiskorú II. r. panaszos felügyeletéről. **A rendőrség mulasztásával sérült a II. r. panaszos személyi biztonságához (azon belül személyes biztonsághoz) való joga.**

b) A panaszbeadvány szerint akkor, amikor a II. r. panaszos az I. r. panaszos segítségére sietett, a rendőr a fiút arcon ütötte, amikor pedig az I. r. panaszos már a szolgálati gépkocsiban volt, a II. r. panaszos beszállt volna mellé, de a rendőr nem engedte, leszorította a kezét és odébb taszította. A panaszos jogi képviselő által becsatolt orvosi dokumentum szerint a II. r. panaszosnak 8 napon belül gyógyuló sérülései keletkeztek a fején és a nyakán.

Az elsődleges rendőri jelentés azt tartalmazza, hogy az I. r. panaszos bilincselése közben a II. r. panaszos odalépett a szolgálati gépkocsihoz, a c. r. törzsszáslós mögé, és kiabált, illetve valamelyik kezével benyúlt a szolgálati gépkocsiba és az anyja felé nyúlt, de a rendőr arrébb tolta a fiú kezét jobb kézzel. Ennek ellenére a II. r. panaszos továbbra is az anyja felé törekedett, ezért a rendőr bal kézzel hátranyúlva arrébb taszította a fiút kézháttal, és fel is szólította a hátralépésre, ottmaradásra. A c. r. törzsszáslós utólagos jelentése szerint a II. r. panaszos a bilincselés során szállt ki a járműből, bár a rendőr ebből semmit nem észlelt, csak azt, hogy amikor anyját a szolgálati gépkocsiba ültették, mögé állt, kiabált valamit, és ezzel egyidőben egyik kezével anyja felé nyúlt, majdnem (néhány centi híján) meg is érintette őt. Ennek megakadályozása érdekében a rendőr jobb kezével eltolta a kezét, ám magatartásában ezzel nem tudta megakadályozni, újból anyja felé nyúlt, ezért a rendőr bal kezével

maga mögé nyúlt, mellkasánál fogva hátralökte a II. r. panaszt a távoltartás érdekében, majd felszólította, hogy menjen távolabb és maradjon is ott. A II. r. panaszos tekintetében a r. őrmester úgy nyilatkozott, hogy a II. r. panaszos többszöri felszólítás ellenére az intézkedés helyét nem hagyta el, és megpróbált benyúlni a szolgálati gépjárműbe az anyjához. Eközben az I. r. panaszt a c. r. törzssászlós tartotta, mivel ő ki akart szállni a szolgálati gépjárműből. A II. r. panaszt – mivel akadályozta a rendőri intézkedést – a r. törzssászlós arrébb tolta a mellkasánál, a szükséges erővel. Tettelegességre azonban nem került sor.

A Testület ezen panaszrész tekintetében is hivatkozik az Rtv. 2. §-ára, valamint az Rtv. 47. §-ban szabályozott testi kényszerre. Ezen túlmenően felhívja a figyelmet az Rtv. 19. §-ának (1) bekezdésére: a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni.

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján arra a megállapításra jutott, hogy a rendőrök a rendőri intézkedést akadályozó II. r. panaszt jogszerűen tartották vissza, az intézkedés eredményes végrehajtásához szükséges mértékben. Hatáskörének hiánya miatt azonban abban a tekintetben nem foglalhat állást, hogy a szükségesnél nagyobb mértékű erő kifejtés, bántalmazás megvalósult-e a rendőr részéről, ezért a II. r. panaszos emberi méltóságának sérelme nem volt megállapítható.

A Testület utal az Állásfoglalás III. részében írtakra, miszerint az elévülési időn belül jogosultak feljelentést tenni a vélt bűncselekmény miatt.

V.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a konkrét ügyben a rendőröknek intézkedési kötelezettségük keletkezett, ami nem sértette a panaszosok tisztességes eljáráshoz való jogát. Megállapítása szerint az I. r. panaszossal szemben alkalmazott testi kényszer és bilincs indokolatlan, jogszerűtlen volt, amellyel súlyosan sérült az emberi méltósághoz való joga, illetve az okozott sérülések miatt az egészséghöz való joga. Az I. r. panaszos előállítását a Testület jogszerűnek találta, azonban annak időtartama aránytalanul hosszú volt, ami súlyosan sértette a személyes szabadsághoz való jogát. A Testület az egymásnak ellentmondó bizonyítékok alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a rendőrségnek az előállítás okáról való tájékoztatása megtörténte tekintetében, illetve abban a kérdésben, milyen körülmények között írták alá vele az igazolást, ezért az I. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható. A rendőri hangnem és bánásmód, valamint az előállító helyiségben biztosított hőmérséklet tekintetében szintén feloldhatatlan ellentétben állnak a bizonyítékok, így az I. r. panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem volt megállapítható. A bizonyítékok feloldhatatlan ellentéte miatt a Testület nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a panasz részrehajló intézkedést sérelmező része tekintetében. A tulajdonhoz való jog, illetve a személyi biztonsághoz való jog sérelmét idézte elő az, hogy a rendőrség nem gondoskodott a helyszínen maradó kiskorú II. r. panaszosról, illetve az intézkedés alá vont gépkocsiról. A II. r. panaszos tekintetében – hatásköre hiányában – mindössze annyit állapíthatott meg a Testület, hogy a rendőrök a rendőri intézkedést akadályozó II. r. panaszt jogszerűen tartották vissza, az intézkedés eredményes végrehajtásához szükséges mértékben.

Az egyes alapjogok sérelme már egyenként is elérte azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalását megalapozza, ezért a többszöri jogsérelmet súlyosító körülményként értékelte a Testület. Ennek megfelelően a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A.§-ának (6) bekezdése alapján – az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2017. december 14.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET